

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravištvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, II. nad., telefoni 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6.— L, polletno 12.— L, celoletno 24.— L — Posamezna številka 60 cent.

Eksc. dr. Giuseppe LOMBRASSA, novi Visoki komisar Ljubljanske pokrajine, je pretekli teden nastopil svojo službo. Imenovan je bil tudi za Zveznega tajnika fašijev v naši pokrajini

Kakor smo kratko že zabeležili, je novi predstavnik rimske oblasti v naši pokrajini doma iz Pesara, kjer se je rodil 20. junija 1906 in je vpisan v Stranko od leta 1921. Udeležil se je vseh slavnih dejanj fašizma v Markah ob strani Raffaele Riccardija. Ko je dokončal pravne nauke, se je z velikim uspehom posvetil novinarstvu ter je dolgo časa vodil »Ora«, tednik pesarskega fašizma. Udeležil se je kot dobrovoljec borbe za osvojitve Abesinije ter za osvoboditev Španije. V bojih na španskem je bil trikrat ranjen ter si je zaslužil dve srebrni svetlinji in vojni križec za hrabrost. Bil je tudi urednik lista »Lavoro fascista« ter sotrudnik velikega dnevnika »Popolo d'Italia«. Dosele je opravljal že važne službe, v katerih je dokazal svojo visoko sposobnost ter dragocene voditeljske lastnosti. Ljubljanska pokrajina, ki se je težko poslovila od Eksc. Grazia, kateremu sporoča na njegovo mesto topli pozdrav in zagotovilo hvaležnega spomina, je razveseljena, da je prišel za njegovega naslednika mož takih vrlin, kakršne premore Eksc. dr. Giuseppe Lombrassa. Ljubljanska pokrajina vdano pozdravlja novega Visokega komisarja.

V Zvezi borbenih fašijev v Ljubljani se je v ponedeljek popoldne vršila lepa slovesnost menjave straže med Eksc. dr. Giuseppeom Lombrasso, ki je prevzel tudi posle Zveznega tajnika, in odhajajočim Zveznim tajnikom g. dr. Orlandom Orlandinijem. Navzoči so bili člani Zveznega direktorija in Ljubljanskega fašija, zastopniki družin v vojni in za Revolucijo padlih in pohabljenih. Zvezni tajnik g. Orlandini si je v Ljubljanski pokrajini prav tako zagotovil časten spomin. Zdaj pa sta v osebi novega Visokega komisarja združeni obe pomembni nalogi, kar le še bolj poudarja voditeljske sposobnosti Eksc. Lombrasse, ki bo tudi v naši pokrajini imel dovolj prilike, da razvije koristno delo, kakršno bo znalo ceniti vse prebivalstvo. Ob slovesu od dosedanjega Zveznega tajnika dr. Orlandinija, kateremu so izrazili ljubljanski fašisti toplo hvaležnost in

Dve leti vojne z Rusijo

Dvajsetega junija sta minili dve leti, odkar je Nemčija nastopila s svojimi velikimi armadami proti Sovjetski Rusiji. Pridružile so se ji ostale države Osi. Ob dveletnici te vojaške borbe so poročali iz Berlina:

Kaj bi bilo danes z Evropo, če ne bi pred dvema letoma protiboljševiška križarska vojska narodov Osi in njihovih zaveznikov prekoračila vzhodnih mej kontinenta in zadala prvi hud udarec sovjetski množici, ki se je pripravljala za napad? To je glavni predmet obširnih poročil vsega tiska v Nemčiji, ki se spominja druge obletnice protiboljševiške vojne.

»Völkischer Beobachter« — glavno glasilo Narodno-socialistične stranke — piše, da so se evropski narodi zedinili v borbi proti skupnemu sovražniku, ki je hotel uničiti tisočletno zapadno civilizacijo. Borba se je v nasprotju s pričakovani sovjetskih vojaških šefov sprožila in se nadaljevala na sovietskem ozemlju in ne v središču kontinenta. Izgube, ki so bile nasprotniku v teh dveh letih zadane, so strahovite. Borba se nadaljuje. Žilavo se pobija sovražnik, ki ga podžiga gnev in ki ga podpirajo znatne dobave z vojnimi potrebščinami. Proti njemu se upirata hrabrost in sposobnost nemških in zavezniških vojakov, katerim se bo zmaga gotovo nasmejala, čeprav se morajo včasih boriti s številčno premočjo.

To je kategorični imperativ za vse narode Evrope, piše »Börsenzeitung«, ki so že od prčetka zaslužili nevarnost. Boljševizem smatra Evropo za področje, ki bi mu lahko odprlo pot do njegovih ekspanzijskih stremeljenj na svetu. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da sedaj ni več mogoče razlikovati in ločevati nasprotno koalicijo kot dve dočeni celoti. Anglosaško-ameriška plutokracija in boljševizem enako ogražata Evropo in sta soglasna v načrtih za podjarmljenje Evrope. Trojica Churchill, Roosevelt, Stalin je sedaj tako tesno povezana v tovarištvu, da je s'eherna vojna akcija čet Osi in zaveznikov ne glede na številna bojišča vedno

in splošno v prid skupne stvari ter predstavlja zato odločilen korak k zmagi evropske skupnosti. Podobne komentarje čitamo v listu »Zwölftuhrblatt« in v listu »Morgenpost«, ki pribijata že izražena načela političnega sodelavca nemške poluraadne agencije in omenjata, da je tudi danes kakor pred dvema letoma cilj, ki ga je treba doseči, prepredenje uničenja evropske omike z moskovskim barbarstvom.

»Münchener Neueste Nachrichten« so se spominjale druge obletnice vojne proti Rusiji in spremenjivega poteka vojnih dogodkov teh dveh let borbe. List naglašja, da je Hitler l. 1941. odložil napad na Anglijo, da bi onemogočil napad sovjetskega orjaka, ki je imel namen zahrbtno napasti Evropo. Ta Hitlerjev ukrep je evropski celini prihranil mnogo težkih nesreč. Boljševiki, pravi list, so bili pripravili pravo zasedo Evropi in potrdilo o tem so dali dogodki prve vojne zime, ko so nemške čete v 19 silnih bitkah uničile ogromno rusko vojsko prve linije, prišle do vrat Moskve in Petrograda ter se znašle pred novo takisto silno rezervno vojsko Rusov. Ta se je borila z novim orožjem in je uporabljala nova bojna sredstva, ki si jih je bila pripravila v letih miru v najgloblji tajnosti.

To kritično stanje pa je bilo premagano s težkimi žrtvami in prodiranje se je nadaljevalo v poletnih mesecih. Na ledno zimo pa so Rusi zbrali vse svoje razpožljive sile ter skušali prevrniti vso vzhodno fronto. Tudi to pot je bila kriza premagana in danes stoji vzhodna fronta nasproti rdečemu besu kot nepremagljiva trdnjava. Ni dvoma, da se bo borba obnovila za dosego odločitve brez vsakega kompromisa. Boljševiška grožnja na vzhodni fronti mora biti popolnoma odstranjena, pravi list, zato moramo biti pripravljeni, da se bomo proti sovražniku, čigar si ne precenjujemo, pa jih tudi ne smemo podcenjevati. Sovražnik je v preteklih dveh letih pretrpel grozovite izgube ljudi in vojnega blaga, ki so zmanjšale njegovo moč. Treba bo še velikih naporov in žrtv, toda te nas bodo privedle do zmage.

mu pošiljajo tovariške pozdrave, pozdravljamo novega Zveznega tajnika z najboljšimi nadami in pričakovanjem velikih uspehov v korist Ljubljanske pokrajine.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 26. junija naslednje 1127. vojno poročilo: Močni oddelki štirimotornih letal so včeraj napadli mesto Messina ter povzročili žrtve in znatno škodo. Tudi na Reggio Calabria, San Nicandro (Bari) in Vizzini (Catania) so bile vržene rušilne in zažigalne bombe, ki so zadele zasebna poslopja in povzročile nekaj izgub med civilnim prebivalstvom.

Nad Sicilijo, med Messina in Catanijo, so italijanski lovci sestrelili 8 štirimotornih letal, nemški lovci pa 4. Šest drugih letal so uničile obrambne baterije iz Messine in Reggio.

Dve naši letali se nista vrnili v oporišče. Ena naša podmornica se ni vrnila v oporišče.

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 27. junija naslednje vojno poročilo št. 1128:

V Sicilskem prekopu so osna torpedna letala in bombniki izvedli ponovne dneve in nočne akcije proti plujočim konvojem. En parnik je bil zadel s torpedom, ena petrolejska ladja zažgana, 10 drugih prevoznih parnikov pa je bilo poškodovanih.

Nočni napad sovražnika na predmestja in okolice Napolija je povzročil omejeno škodo in malo ranjenih. Dve letali, zadeti od protiletalskega topništva, sta se zrušili, in sicer eno pri Camaldoli di Torre del Greco, drugo pa v morje med Torre Annunziato in Castellammare di Stabia. Naši lovci so sestrelili eno izvidniško letalo na Sardiniji pri Capo Comino.

V borbah z našimi lovci, do katerih je prišlo nad Sicilijo na dan 25. t. m., je sovražno letalstvo razen štirimotornikov, ki so bili omenjeni v včerajšnjem uradnem poročilu, izgubilo še tri štirimotornike, ki so padli v morje v okolici Stromboli.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 28. junija naslednje 1129. vojno poročilo: Naša letalska skupina je učinkovito napadla pristaniške naprave v Bizerti in tamkaj zadržane ladje.

Včeraj popoldne je sovražno letalstvo odvrlo bombe in zažigalne liste na Cerbini (Catania), čigar prebivalstvo je utrpelo nekaj izgub, preteklo noč pa na Reggio Calabria in nekatera manjša središča pokrajine, kjer žrtve in škodo še ugotavljajo.

Obrambno topništvo v Reggio je sestrelilo 2 letali; tretje letalo so v bojih uničili nemški lovci nad južno obalo Sicilije.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 29. junija naslednje vojno poročilo št. 1130:

Nemška bojna letala so z uspehom nastopila proti pristaniškim napravam na Pantelleriji.

Sovražno letalstvo je bombardiralo Livorno, Reggio Calabrio, Messina in druge kraje na Siciliji in Sardiniji; škoda v Livornu je zelo velika, dočim se število žrtev med prebivalstvom še ugotavlja.

Naši lovci so sestrelili 9 sovražnih letal: 6 nad Sardinijo in 3 nad Livornom; protiletalsko topništvo pa je uničilo 9 letal: eno nad Sardinijo, 4 nad Sicilijo in 4 nad Livornom, od katerih sta dve padli v morje pri Ardenzi, eno v bližini Tombola in eno v gozdu Salviano. Neko nadaljnje sovražno letalo, ki so ga zadele obrambne baterije na Jonskem otočju, je tresčilo v morje.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 30. junija naslednje 1131. vojno poročilo:

Nemške letalske skupine so učinkovito bombardirale pristanišče Bono.

Messina in okolica ter kalabrijska obala ožine so utrpeli nov letalski napad. Nekaj bomb je bilo odvrženih tudi na Porto Empedocle. Sovražnik je izgubil 10 letal, 5 v bojih z osnimi lovci v zraku nad Comisom in 5 po zaslugi protiletalskega topništva; ta letala so strmoglavila v bližini Licate, Pozzalla, Tremestrierija, Comisa in Castela Vetrano.

Pri napadu na Livorno, ki je bil omenjen v včerajšnjem poročilu, sta padli v morje v bližini otoka Gorgone še dve nadaljnji sovražni štirimotorni letali, ki ju je zadel ogenj obrambnih baterij.

Pri letalskih napadih, omenjenih v tem poročilu, je bilo doslej ugotovljenih 10 ranjenih in 2 mrtva v Porto Empedocle.

DOMAČE NOVICE

* **Ducejeve nagrade za rojstvo dvojčkov.** Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Baltazarju in Ivani Hočevar v Višnji ter zakoncem Karlu in Ani Golé v Gorenji vasi ob priliki rojstva dvojčkov, nagrado v znesku 600 lir.

* **Novi šef kabineta Visokega komisariata v Ljubljani** je g. dr. Antonio Ciampi, ki je te dni prevzel posle v svojem uradu v vladni palači. Rodil se je 10. novembra 1910 v Luceri v Italiji ter ima diplomu v političnih vedah, je državni pravnik in odličen novinar. V javnost je stopil leta 1932 kot uradni ministristva za javna dela. Pred prihodom v Ljubljano je bil višji uradnik pri komisariatu za naseljevanje in kolonizacijo. Ima vojaški čin kapetana, prostovoljno se je boril v Vzhodni Afriki ter je bil odlikovan za hrabrost.

* **150. letnica izumitelja Jožefa Ressa.** 29. junija 1793 se je rodil v Hrudimu na vzhodnem Češkem Jožef Ressel, ki je pozneje kot višji gozdar dalje časa služboval v Pleterjah. Nato je bil v službi v Triestu pri namestništvu. Njegovo veselje do tehnike ga je neumorno priganjalo da se je pečal z različnimi iznajdbami. Izumil je ladijski višak, brez katerega ne bi bilo danes tako mogočno razvite trgovske in vojne mornarice na vseh morjih. Ressel je umrl 10. oktobra ponoči 1857 v ljubljanski bolnišnici ter je bil pokopan na pokopališču pri Sv. Krištofu, zdaj pa počiva poleg drugih znamenitih mož na Navii v Ljubljani. Po njem se imenuje velika ljubljanska cesta nad Zmajskim mostom. Pred sodelom tehnične fakultete našega vseučilišča pa je njegov spomenik.

* **Smrti novinarja Otmarja Friča.** Še ne 40 let star je preteklo nedeljo zjutraj umrl v Ljubljani dolgoletni član uredništva »Slovenskega Naroda« g. Otmar Frič. Zelo mlad se je posvetil novinarstvu in pridno se je izpopolnjeval. Zlasti je bil priljubljen zaradi svoje vesele nature. Zal je dolga leta nosil v sebi kal zavratne morilke, jetike, in je zadnja leta mnogo trpel. K večnemu počitku smo ga spremili na praznik 29. t. m. Velika udeležba pri pogrebu je pričala, kako radi so Ljubljančani imeli ubogega Otmarja. Na krsto so bili položeni mnogi krasni venci, trnovski pevci pa so v slovo zapeli tri krasno ubrane žalostinke.

* **Ivan Kiferle.** V Ljubljani je umrl v 88. letu starosti upokojeni šolski upravitelj Ivan Kiferle, ki je bil med Slovenci splošno znan kot izvrsten citraš. Po raznih ječah med prvo svetovno vojno je oslepel, vendar je še vedno rad zabrenkal na citre in zraven zapel. Izdal je tudi več skladb za citre, zlasti narodne pesmi. V februarju letos je praznoval zlato poroko. Po rodu je bil iz Borovnice, pokopan pa je pri Sv. Križu v Ljubljani.

* **Nov roman Domovine.** V današnji številki smo začeli objavljati roman »Obsedenec«, čigar vsebina je zajeta iz življenja zdravniških krogov. Opozorite nanj svoje prijatelje v mestu in na deželi, ki na »Domovino« še niso naročeni. »Domovina« je najcenejši slovenski tednik, saj stane posamezna številka le 60 centezimov. S to številko se ravno pričena drugo polletje, polletna naročnina za »Domovino« pa znaša komaj 12 lir. Za ta malenkostni denar vam prinaša »Domovina« teden za tednom raznovrstno zabavno čtivo in za posebno razvedrilo še veliko križanko. Čitatelji lahko sporočijo uredništvu kratko svoje želje, česa še pogrešajo v »Domovino« in česa si najbolj želijo in uredništvo bo njihove želje kolikor le mogoče upoštevalo. Saj velja staro geslo: »Domovina« za naročnika, naročnik za »Domovino«!

* **Smrti uglednega slovenskega rojaka v Zagrebu.** Kratko sporočilo iz Zagreba je javilo, da je v zdravilišču Brestovcu dočrpel g. Marcel Belé, sin uglednega profesorja iz Ljubljane in dolgoletni tajnik francoskega konzulata v Zagrebu. Pokojnik, ki je bil star šele 43 let, je bil izredno nadarjen. V Parizu je svoj čas dovršil diplomatsko šolo, nakar je bil 15 let v službi francoskega konzulata v Zagrebu. Govoril je 9 jezikov, imel je tri francoske odlikovanja, postal je tudi francoski državljani. Zal ga je že več let uničevala bolezen na pljučih, kateri je zdaj tudi podlegel. V Zagrebu je zapustil ženo, v Ljubljani pa mater, sestro in brata.

* **V Hrvači pri Ribnici** je dočrpela ga. Malči Srebotnjakova rojena Turkova, soproga lesnega industrija iz St. Petra v Savinjski dolini. Znana je bila daleč po Slovenskem zaradi dobrotljivega značaja. Zapustila je možu sina abiturienta in hčerko, ki je poročena v Beogradu.

* **V Velesovem,** kjer je ena najlepših romarskih cerkva v ljubljanski škofiji, je 25. junija umrl župnik, g. Jože Brešar. Pokojnik se je rodil 9. septembra 1869 v Perovem pri Kamniku, izšolal pa se je v Ljubljani, kjer je bil že kot dijak znan zaradi trdnega značaja. Zadnja leta je bil zaradi bolezni v nogah upokojen. Ker so mu noge čisto odpovedale, so mu Velesovci napravili stol in ga v njem prenašali do oltarja in tudi pred oltarjem, kolikor je bilo treba. Letošnjo Veliko noč so imeli celo vstajenjsko procesijo in sicer na ta način, da so za župnika Brešarja pripravili voz, ga v stolu dvignili nanj in ga peljali v procesijo, župnik Brešar pa je na posebni mizici na vozu držal monštranco. Zdaj je dočrpel, ostal pa bo za njim lep spomin.

* **Dve smrtni žrtvi nevihte.** Preteklo soboto smo imeli že tretjo nevihto v enem samem tednu. Ta dan je bilo na barjanskih travnikih polno sušilcev, ki so marljivo vihteli grablje in vile v upanju, da bodo do večera srečno naložili in speljali domov že posušeno seno. Kmalu popoldne pa je nastalo silovito neurje s treskanjem in točo. Enajstletni dijak Janez Šterlj in 47-letni Janez Avšič sta z dežnikom stopila pod srednje visoko jelko. Okoli treh je nenadno silno počilo. Mrtva sta obležala Avšič in Šterlj, strela ju je na mestu ubila, smrtno zadet pa je padel tudi konj, ki je stal tam blizu. Nesreča je vzbudila med prebivalstvom globoko sočutje.

* **Smrtna nesreča** se je primerila prejšnjo sredo na Ižanski cesti pri Ljubljani. 5-letni Pavlek Keršič in 5-letna Dragica Oberčeva, edina hči mizarskega pomočnika, oba z Ižanske ceste, sta se obežala na vozove. Prvemu nesrečniku je kolo drugega voza prešlo preko trebuščka, drugemu pa je kolo oplazilo glavo, drugo kolo pa je šlo preko prsi. Oba mala nesrečnika sta bila z reševalnim avtom takoj prepeljana v ljubljansko bolnišnico. Pavelček je že ponoči umrl zaradi notranje krvavitve, za Dragico pa so se zdravniki silno potrudili, da bi jo ohranili v življenju.

* **Žito zori** in bi zdaj potrebovalo sončnega vremena. Zal pa imamo pogostokrat dež ter nevihte s pišem, strelo in točo. Marsikod je žito poglelo. Če ne bi bilo vremenskih nesreč, bi imel letos kar izredno usodno letino. V kratkem bo po naših poljanah zapel srp. Povprečno pridelava Ljubljanska pokrajina letno kakih 6.300.000 kg pšenice, do 550.000 kg rži, približno 340.000 kg soržice in kakih 3.250.000 kg ječmena. Za koruzo, proso in ajdo ni podatkov, ker se menjajo vsako leto. Na vsakega prebivalca Ljubljanske pokrajine pride letno povprečno 34 kg krušnega žita, kar je seveda dosti premalo in je zato Ljubljanska pokrajina slej ko prej navezana na uvoz od drugod.

* **Na Vrhniki** so imeli na praznik v turek birmo. Vrhnjani so se že ves teden pripravljali za ta znameniti dan. Birmanih je bilo 700 otrok. Vrhnjska cerkev je bila vsa okrašena z zelenjem in cvetjem. Skoraj 2000 metrov vencev iz tise so spleta dekleta. V Prosvetnem domu so pripravili srednjeveško igro v dveh delanjih »Teofil«. Za uvod je bila zborna deklamacija in mladinsko petje.

VELIKE POVEČANE FOTOGRAFIJE po vsaki sliki izdeluje lično in solidno — FOTO BEM, Ljubljana, Wolfova ulica 6.

* **Prva letošnja žrtev Ljubljance,** 21-letni čevljarški pomočnik Anton Sinkovec, ki je zadnji dve leti služboval v Ljubljani, se je šel na praznik Sv. Rešnjega Telesa kopat v Gruberjev prekop. Naenkrat je začel klicati na pomoč, deroča voda pa ga je odnesla, preden so ga mogli rešiti. Šele v soboto dopoldne so našli utopljenca ob izlivu Gruberjevega prekopa v Ljubljano. Rajni Tone je bil iz Gornje Brezovice pri St. Jerneju, kjer žive starši, trije bratje in dve sestre. Izrekamo jim iskreno sožalje!

* **Prvo novo mašo v cerkvi na Kodeljevem** v Ljubljani je na praznik v turek bral šlezijaneček Jože Urbanek. Za prvo novomašniško slavlje je bilo svetišče posebno lepo okrašeno. Poleg mnogih drugih vernikov so prišli k novi maši zlasti Urbanekovi ožji rojaki, Stajerci iz Maribora in okolice.

* **Strela je uničila dve poslopji.** Pred dnevi je bilo tudi okrog Višnje gore hudo neurje, ki je onesrečilo v Lučah kar dva posestnika. Strela je zažgala poslopji Franca Trontija in Janeza Potokarja. Ogenj je kmalu zajel obe poslopji in bi bil uničil vso vas, če ne bi bili domači gasilci preprečili razširjenja požara. Škoda je precejšnja in je delno krita z zavarovalnino.

* **V Novem mestu** je pljučnica preko noči pokosila 71-letnega uslužbenca ženske bolnišnice Karla Sumija. Pokojnik je bil najmanjši Novomeščan, bil pa je zaradi šegavosti splošno priljubljen. Kljub svojim sedmim križem jo je vsak dan poleti in pozimi junaško mahal s posodami za mleko proti Grabnu ter tako skrbel, da bolniki niso ostali brez mleka. Dobrodušnega starčka bodo Novomeščani ohranili v prijaznem spominu.

* **Novo četrletje »Dobre knjige«.** V zbirki »Dobri knjige« izide vsak mesec po en roman in naročnina se lahko plačuje mesečno. Knjige se dobé broširane ali vezane v polplatno in tiskane na boljšem papirju. Naročnina znaša za naročnike, ki so obenem naročniki »Domovine«, »Jutra« ali »Slovenskega Naroda«, mesečno 10 lir za broširano in 20 lir za vezano izdajo; za ostale naročnike pa je mesečna naročnina 11 lir za broširano in 22 lir za vezano izdajo. V novem četrletju izidejo naslednji trije veliki romani: v juliju »Vzhod in zapad«, ki ga je napisala slavna ameriška pisateljica Pearl S. Buck, v avgustu: »Borci proti smrti«, ki ga je napisal sloveč nizozemski zdravnik Paul de Kruif, in v septembru »Pokojni Matija Pascal«, najboljšo delo znamenitega italijanskega pisatelja Luisa Pirandella. Naročnikom »Domovine« priporočamo, da se naročijo na »Dobre knjige«. Zglasite se z dopisnico na upravo »Dobre knjige« in ne pozabite omeniti, da ste naročeni na »Domovino«. Naslov je: Uprava Jutra (»Dobra knjiga«), Puccinijeva 5, Ljubljana.

NAKAZOVANJE USNJA V MESECU JULIJU

Pokrajinski svet korporacij v Ljubljani bo nakazoval usnje čevljarjem na deželi od 15. julija dalje do konca meseca, čevljarjem v Ljubljani pa od 10. do vstevši 20. julija t. l. Izven stavljenih terminov morejo dobiti usnje oni čevljarji, ki zaposlujejo preko 3 pomočnike. Vsak čevljar mora prinesiti s seboj:

a) Izkaz o porabljenem usnju. Na izkazu mora čevljar potrditi, da je porabil vse nakazano usnje. Izkazi morajo biti točno izpolnjeni. Onim, ki bi predložili pomanjkljive ali netočne izkaze, se usnje ne bo nakazalo.

b) Zadnji plačilni nalog zavoda za socialno zavarovanje. Tega dokazila kakšna druga potrdila ne morejo nadomestiti.

c) Čevljarji izven Ljubljane morajo predložiti potrdilo pristojne karabinske postaje, da je kraj njihovega obratovališča pod stalno kontrolo italijanske vojske. To potrdilo ne sme biti starejše nego 14 dni.

Nakazano usnje se mora porabiti v prvi vrsti za popravila. Čevljarjem, ki bi popravila zavračali, bi Pokrajinski svet začasno ali trajno ustavil nakazovanje usnja.

IZREKI

Moški, ki popušča, kadar n'ima prav, je pаметen. Moški, ki popušča, kadar ima prav, je — oženjen.

Ženske trpe ugovarjanje samo, če se govori o njihovih napakah.

Pametna žena posluša vsakogar, ne verjame pa nikomur.

Zalovati za vrednoto, ki se je izkazala po izgubi za ničvredno zna samo ženska.

V ljubezni se lahko vsak moški česa nauči od ženske.

Velika pustolovščina

Nikjer na svetu pač niso pustolovci tako prekanjeni kakor v domovini lova za dolarjem, v Ameriki. Ameriški pisatelj O. Henry nam v naslednjih spominih nekega velikega pustolovca šaljivo in obenem kruto stvarno prikazuje, kakšnih ukan in sleparij se znajo posluževati ameriški pustolovci.

I.

Nekoč pred leti, ko sem bil še podjeten mladenič, sem potoval po državi Arkanzas in se ustavil v vasi Ribičev laz. Imel sem obleko iz jelenovega usnja in indijanske opanke-mokasine. Noslil sem tudi dolge lase in na kazalcu prstan z debelim briljantom (ko bi le bil pristen!).

Bil sem takrat dr. Vof-Hu, znameniti indijanski zdravnik; zdravil sem vse bolezni s čudežno pijačo, ki sem jo imenoval: »bolnikovo vstajenje«. Skuhal sem jo iz zdravilnih zelišč, katera je našla lepa Takvala, soproga neustrašnega indijanskega glavarja Čaktoja. Zbirala jih je vsako leto na veliki »medicinski praznik«, ko so si rdečkožci po celodnevem plesu privoščili kuhanega psa z obaro iz teh zelišč.

Klub temu je bila trenutno v mojih žepih precejšnja suša: samo pet dolarjev denarja. Stopil sem tedaj v lekarno, kjer so mi dali na up šest tucatov praznih steklenic z zamaški vred. Naplepke in vse ostalo za pripravljanje »bolnikovega vstajenja« sem imel v kovčegu. Upal sem, da se mi bo življenje vnovič nasmehnilo. Povrnili sem se v prenočišče in napolnil z vodo svoje čudežne steklenice. Kmalu so stale na moji mizi v ravnih vrstah kakor vojaki v paradi.

Sleparija, porečete? Kaj še! Saj nisem nallval same vode. Namešal sem za dva dolarja k'nina in za deset centov anilnove barve. Taka pijača je morala komur koli pomoči! Ko sem prišel čez več let pozneje v tisti kraj, me je marsikdo prosil, naj mu prodam vsaj malo čudežnega zdravila. Ohranili so ga v najboljšem spominu!

Proti večeru sem si izposodil tudi voziček in sem šel prodajat. Ne vem, kam naj bi človek lažil skozi ta Ribičev laz. Ležal je namreč sredi zoprnega močvirja. Zato sem takoj pravilno iztuhtal, da so domaćini potrebni zdravila zoper pljučnico, revmatizem in bezgavke. Prodajal sem ga izredno hitro — tako se trgajo ljudje kvečjemu še za pražena jetra pri vegetarijanskem kosilu. Izkupil sem že dvanajst dolarjev: za dva tucata steklenic po petdeset stotink. Potem pa sem nenadoma občutil, da me je nekdo zadaj trdno prijel za obleko. Dobro sem vedel, kaj to pomeni. Stopil sem z vozička in potisnil stražnik v roko petdolarski bankovec.

— Nocoj imamo lepo noč — sem mu dejal.

— Ali imate dovoljenje mestne uprave, da smete prodajati sredstva, ki ni prijavljeno zdravniški zbornici? — me je vprašal stražnik. — Ali ste prosili župana za dovoljenje?

— Nisem. Sploh nisem vedel, da je ta kraj mesto. Če se mi jutri posreči iztakniti magistrat, bom takoj prosil dovoljenja.

— Nu, za zdaj pa moram ustaviti vaš posel, mi je odgovoril.

— Hvala za prijaznost, pa lahko noč!

Šel sem nazaj v prenočišče in vprašal gostilničarja, kje je magistrat.

— Nak, iz te moke pa ne bo kruha! — mi je zatrjeval. — Mestni zdravnik doktor Howkins je županov zet, pa nič kaj dosti ne zasluži. Nikoli vam ne bo župan dovolil, da bi zdravili njegove bolnike.

Drugi dan sem šel vendarle na magistrat. Rekli so mi, da župan ne sprejema. Doktor Vof-Hu je moral — hočeš nočeš — nazaj v krčmo; vsedel se je udobno v naslonjač, pričel kaditi in pokojno čakati. Takrat Amer'ka, hvala Bogu, ni bila suha! Nekoliko pozneje je prisled mladenič s silno ovratnico in me je vprašal, koliko je ura?

— Pol enajstih, — sem mu rekel, — s'cer pa vas poznam, saj ste Andi Tacker. Spominjam se tudi nekaterih vaših trgovskih poslov. Pred leti ste imeli na jugu razpošiljalnico »Univerzalno darilo za mladoporočene«. Kaj vse je že stalo v vašem oglašju? Ah, da, že vem: zaročni prstan s pravim briljantom, poročni gladek zlat prstan, stroj za lupljenje krompirja, steklenica kapljic za živčne napade in silka neke angleške vojvodinje, ki je umrla v srednjem veku. Vse skupaj je stalo samo pol dolarja.

Andi je bil jako počaščen, da sem se spominjal njegove podjetnosti. Bil je zares nadarjen slepar, ki je razumel svojo obrt; zadovoljeval se je samo s 300 % dobička, kar je jako priporočljiva lastnost. Ponujali so mu večkrat udeležbo pri prepovedani kupčiji z opijem, kokainom in podobnimistrupi, a nikoli ni nasedel takim skušnjavam.

Pomenila sva se in sidenila zvezo. Povedal sem mu, kako težko je s kupčijo v Ribičevem laz, ker se javno oblast zlorablja sorodnikom in ljubo. Andi je bil šele prišel z jutrnjim vlakom in ni poznal tukajšnjih razmer. Tudi se mu ni godilo predbro. Hotel je razdeliti v tem kraju nabiralne pole in pobirati darove za zgradbo križarke, ki naj bi varovala po ozkosrčni washingtonski politiki zanemarjeno, vojaško velevažno pristanišče Heureka-Spring. Res imamo v Ameriki mestec tega imena, vendar neke globoko v notranjosti, prav daleč od morja.

II.

Prihodnji dan je prišel približno ob istem času neki zamorec in mi sporočil, da me nujno kliče

mestni sodnik Banks (bi le obenem tudi župan), naj ga pridem zdraviti. Nenadno je bil obolel, doktorja Howkinsa pa ni bilo doma; peljal se je k bolniku menda 30 kilometrov daleč.

— Saj nisem zdravnik in nimam pravice do zdravljenja, sem se ga hotel iznebiti.

— Ne, prosim, lepo prosim, gospod... Župan so jako bolni, morate priti!

— Nu, dobro, sem rekel, že pojdem, a samo iz usmiljenja, ne pa, da bi me kaznoval zaradi maščutva!

Vzel sem steklenico »bolnikovega vstajenja« in šel navkreber v klanec, vrh katerega je stanoval župan.

Župan je ležal tako zavrt, da so mu molile iz oči samo brada in noge. Strašno je renčal in stokal. Poleg njega je držal mladi gospod vré z vodo.

— Doktor! — mi je rekel župan, — hudo sem bolan, umiram! Pomagajte mi, če morete!

— Gospod župan, — sem odgovoril, svoj živ dan še nisem služboval med bolniki in tudi na vseučilišču nisem nikdar študiral. Ne prihajam k vam kot zdravnik, temveč kot navaden človek, da bi vam pomagal po svojih močeh, nikdar pa da bi imel sitnosti zavoljo tega...

— Doktor, to-le je moj nečak, gospod Bow; hotel mi je pomagati, a ni nič opravil. Joj, joj, joj! — je nenadno zaječal, ker so ga vnovič napadle bolečine.

Vsedel sem se k postelji in mu potipal žilo. — Pokažite mi predvsem jetra, to se pravi, pomolite jezik iz ust. Po jeziku sklepamo o stanju v jetrih. Dobro. Dovolite, da vam dvignem veke. Kdaj ste prvič občutili bolečine?

— Joj, joj, včeraj... Rešite me, doktor! Zapišite mi kako zdravilo!

— Dvignite, prosim zastore, gospod Kow — sem zaprosil.

— Moje ime je Bow, — je razdraženo odgovoril mladenič. Kaj mislite, stric James, — je vprašal župana — ali se vam ne bi zdaj prilegel izdaten grčljaj jajčnega cvrtja z gnatjo?

Pričel sem trkati pod desno lopatico, da bi pregledal županove obisti. — Nu, resno ste bolni, gospod! — sem mu naposled rekel. — Imate hudo vnetje tipke glasovirialis!

— O, moj Bog! — je zastokal bolnik, — a-a-a... zapišite karkoli mi morate zapisati!

Vstal sem in sem odkorakal proti vratom!

— Kam pa, kaj? Ostanite vendar! — je zatulil župan. — Menda me ne boste pustili umreti zaradi teh preklicanih glasovirjev.

— Ostanite vsaj iz usmiljenja, doktor Ha-ha, — me je nagovoril tudi njegov nečak.

— Doktor Vof-Hu! — sem mu odgovoril prav tako osorno, kakor me je on sam poprej zavril. — Gospod župan! Nikako zdravilo vam ne more več pomagati. Preostaja samo še zadnja, najjačša moč, ki vam nudi vsaj upanje.

— Kaj pa je to? — me je prosil župan. — Kar dajte jo sem, joj, joj, joj...

— To je visoka pesem iz črne knjige Salomo-

OBSEDENEC

NAPISAL L. DOUGLAS

Roman iz zdravniškega življenja

1.

V brightwoodski bolnišnici — bolj znani tri milje naokoli Detroitu nego klinika doktorja Hudsona — je bilo jako slabo stanje glavnega zdravnika predmet razgovora.

Od najvišjega nadstropja pa tja do kuhinje, polne klepete, je vse šušljalo. Zbirale so se majhne skupine, da so si zasepetale in razširjale zlo vest: doktor Hudson je omedlel.

Omedlel? Zares! V terek je omedlel, ko je izvrševal najtežjo operacijo. In asistent, mladi doktor Watson, jo je moral sam končati. Najslabše pa je bilo to, da je zjutraj spet začel delati, kakor da se ni bilo nič zgodilo.

Ako bi podobna zgodba, ki so o njej razpravljali v Brightwoodu ne iz zahrbtnosti, marveč iz prevelike vneme do doktorja Hudsona, prodrla skozi težko omrežje, bi utegnili omajati vso ustanovo.

Napočil je trenutek, ko je bilo treba storiti skrajne mere.

Sršati in čemeriti dr. Malcolm Pyle, po službenih letih najbližji primariju, specialista v kirurgiji trebuha, o katerem so tovariši govorili z občudovanjem kot o najboljšem »popravljalcu trebuha«, je na kratko zasepetal v uho subljatemu Jenningsu, zreli in klinični preklji, ki je le po zaslugi svoje sposobnosti v bakteriologiji več kakor enkrat ušel nevarnosti, da ga niso premestili

zaradi njegovega neprijetnega načina, kako se je šalil in zaradi njegove preočitne nesramnosti.

Jennings je dal glas internistu Carterju, ki je v veži sporočil novico McDermottu, zdravniku za ušesa, nos in grlo.

»Da, pridem,« je v škripcih dejal McDermott, »a ne ugaja mi misel na sestanek zdravniškega osebja brez vodje. To je podobno izdajstvu.«

»Gre za njegovo dobro,« je pojasnil Carter.

»Brez dvoma; toda... on je bil vedno eden izmed tistih, ki gredo naravnost proti svojemu cilju.«

»Vi opozorite Aldricha in Watsona. Jaz bom videl Grama in Harperja. Tudi meni to ne ugaja, vendar ne moremo dovoliti, da bi se vodja ugonobil.«

Nato je bil sveti večer, bila je sobota in zajtrk se je bil že začel, ko jih je zlovoljni Pyle dohitel v pisarni nadzornice. Izginila je vsaka sled ponosne vsevednosti, ki so je bili vajeni v obvevanju z bolniki, in vseh osem zdravnikov se je nestrpno hotelo čim prej otresti neprijetnega opravka, da bi že mogli oditi.

Ko je Pyle vstopil, jih je našel vse čemerne in nemirne. Carter je rezal štrcelj svinčnika, Aldrich je šumotaje listal po zapisniku sestankov, McDermott je skrbno iskal neskončno majhne dlačice tenčice na rokavu svojega jopiča, Watson

si je bahavo podržal uro k ušesu, Gram je obupano bobnal po pisalni mizi Nancyja Ashforda in ostali so hodili sem in tje kakor gladni panterji.

»Torej,« je dejal Pyle, »vsi veste, zakaj smo tu.«

»Vse-ka-kor,« je zlogoval Jennings. »Obvestiti je treba starega fanta.«

»In sicer takoj!« je naglo dodal Gram.

»Gotovo,« je zamrmral Mc Dermott.

»In vi, Pyle, ste primerna oseba!« Predvidevajoč burno ugovarjanje in da bi preprečil polom, je Jennings naglo in glasno izpraznil svojo pipo v košarico za papir gospe Ashfordove.

»Jenn'ngs, od kod pa imate tegale »starega fanta«?« je vprašal Pyle ter ošinil svojega »kužnega« tovariša s kratkovidnim pogledom. »Saj ni mnogo starejši od vas!«

Watson se je naslonil nazaj, obzirno je obrnil svojo ruso glavo proti Carterju, ki je sedel zraven njega in mu pomežiknil. Boj se je začel.

»Dr. Hudson je maja dopolnil šest in štirideseto leto,« se je mirno oglasila nadzornica, ne da bi dvignila glavo.

»Vi to lahko veste,« je suho dodal Jennings. Mirnega pogleda in ravnodušja je sprejela to podtikanje ter dodala: »Petindvajsetega maja.«

»Neskončna vam hvala. V tej točki se torej strinjamo. Toda ko se je zjutraj bled opotekl iz operacijske sobe, bi mu jih človek pr'sodil najmanj stošestindširideset.«

»Govorite z njim, doktor Pyle,« je prijazno dejal dr. McDermott. »Recite mu, da smo vsi pripravljeni, da potrebuje počitnice, in sicer dolge!«

Pyle je zaničljivo zapihal ter ošinil McDermotta izpod namrščenih obrvi.

»Hm, ta je dobra! Recite mu, da smo vsi tega mnenja, kaj? Kakor da mu je kaj do tega, kar mi mislimo! Ali je že kdo slišal... ali vam je že kdaj prišlo na misel, vam, da bi dali dr. Hudsonu

nove modrosti, ki nam razodeva zmago razuma nad lopatico in oznanja, da smo le takrat bolni, kadar nismo več zdravi. — sem mu rekel svečano in vrgel nazaj svoje dolge lase.

— Kaj mislite a temi visokimi lopaticam?... Prizaneste mi... joj!

— Razodevam vam najgloblje nauke umobolnega navijanja v svrhu neoporečno podzvestnega zdravljenja, ki ga poznamo v prosvitljeni znanosti pod strokovnim nazivom osebnega magnetizma.

— Povejte no naravnost, koliko zahtevate, da me ozdravite?

— Gospod župan, ne izvršujem zdravniške prakse, ker mi povzroča neprijetnosti a starokopitnimi zdravniškimi priborami, ki ne privoščijo zaslužnega uspeha zadnji besedi moderne znanosti. A če hočete, da vas rešim, lahko storim to z vzgojenim dušeslovjem. Zato pa mi morate podpisati obrtno dovoljenje in izplačati 250 dolarjev nagrade proti jamstvu, da vas popolnoma ozdravim po dveh dušeslovnih urah.

— Vse, vse dobite, kar hočete... joj, joj... joj... samo začnite, pa mi ne mučite duše z dušeslovjem!

Vsedel sem se zopet k postelji in upri prodirajoč pogled v bolnika:

— Ne mislite več na bolezen, raztresite si pozornost... Nimate več ne srca, ne jeter, ne kosti, ne ključnice... Obstoje samo v vaši domisljiji, v resnici pa ne občutite nobenih bolečin.

— Tristo pečenih! Nemara pa imate prav, doktor! Zdaj mi je res že malce odleglo. Le prekurajte še, prosim, pa se mi še zlažite, da nimam tukajle na desnici nobene otekline več. Prepričan sem, da bom lahko kmalu sedel za mizo in da mi bo prav kmalu dišala klobasa s kislim zeljem.

Krill sem z rokami in izvajal magične kretnje.

— Vrtljiva plošča vaše desne lopatice se je že skrajšala..., občutite zaspanost, oči se vam zapirajo... razvoj boleznij je pretrgan na višku njegovega razvoja... zdaj že spite...

Župan je res zasmrčal. Rekel sem nečaku, da pridem jutri zopet in mu velel, naj dobi župan, ko se prebudi, čim prej osem kapljiv terpentinskega olja in dva kilograma bržole.

III

— No, mister Tow, ali je gospodu stricu odleglo?

— O da, počuti se veliko boljše, doktor Fu-Fu, — mi je odgovoril nečak.

Ponovil sem drugič magične kretnje in župan je priznal, da je že popolnoma zdrav.

— Vendar je boljše, če ležite še dan ali dva — sem mu svetoval. — Vaša sreča, da sem zablodil v Ribičev laz, sicer bi bili zapisani smrti in nobena stvar vas ne bi ozdravila. Sicer pa zasukajva rajši pogovor kam drugam, kajti na svetu je vse polno zanimivejših reči. Med nje spada namreč moja nagrada v znesku 250 dolarjev! Prosim vas samo, da me ne pošljete v kako banko. Jako nerad se podpisujem.

kak tovariški nasvet glede njegovih osebnih zadev?

McDermottu ni nikoli prišlo kaj podobnega na misel in suhi glas dr. Pyleja je jel spet praske-tati.

»Mislim sem! To pojasnjuje, zakaj tako lahko svetujete drugemu, naj to stori. Vidite, dragi moj postal je resen — dovolj posla imamo z originalnežem. Na vsem svetu ni človeka, ki bi mu bil podoben... poln čudnih presodkov. Poleg duševne klinike bo kmalu tudi vsa bolnišnica postala blaznica, z vsem osebjem v prisilnih jopičih.«

V pisarni gospe Ashfordove je postala tišina napeta. Vsi so vedeli, da je mejila Pylejeva uslužnost do primarija že kar na oboževanje. Kaj bo porekel? Ali je zares verjel, da je dr. Hudson prišel iz tira?

»O, nikar me ne razumejte napačno!« je živahno nadaljeval Pyle, čuteč njihovo osuplost. »Hudson ima lahko vsa čudaštva, kar jih hoče. Kar se mene tiče, ima pravico do vse svoje črede prividov. Genij je, in kadar ljubiš genija, ni prave vdanosti, ako ne sprejmeš, ako ne preneseš vsega...« Utihnil je in nato povzel:

»Vsi vemo, da je vodilen na področju možganske kirurgije, najvažnejši človek v tem pogledu na kontinentu. Trdil se je kakor suženj ob stroju. Lahko se šteje srečnega, ako vzdrži umrljivost na gladini petdeset proti sto. Kakšno miselnost pa bi imeli vi.« — je dejal, obrnivši svojo pozornost na Jenningsa, ki se je prijazno režal. — »ako bi polovica vaših bolnikov umrla? Kmalu bi končali v ribniku s toplo vodo, kjer bi vas hranili skozi nos s pomočjo brizgalke!«

»Ste govorili o nevrotičnih šefovih?« je izpregovoril McDermott in se okleval približal nevtrni besedi. »Hočete reči to... dobesedno?«

Pyle je stisnil usta in počasi prikimal.

»Da, dobesedno! Ena njegovih trdovratnih misli

— O, to pa lahko! Izplačal vam bom znesek v gotovini — in župan je potegnil izpod blazine debelo denarnico.

Prejel sem denar, ga vtaknil v prsni žep in že pograbil klobuk, ko je dejal bolnik nečaku:

— Gospod Bow, kot sodnik vas pozivam, da opravite od policije vam naloženo...

— V imenu postave vas aretiram! — je segel v besedo nečak in mi položil roko na rame, — in sicer zaradi mazaštva, zavoljo tega ste bili že predkaznovani, gospod Vof-Hu ali pa Pieters, kakor se imenujete v tiralici.

— Saj to je detektiv! — se mi je zarežal župan, — ki vas je zasledoval skozi pet držav. Predvčerajšnjim me je naprosil za pomoč, pa sva izumila take limanice. Kakšno bolezen pa ste našli pri meni, gospod slepar? Upam, da še nimam vodenice v možganih? Ha-ha-ha!

— Imam ukaz, da vas izročim arkanzaškemu državnemu pravdnstvu, — je rekel Bow, — a ker bo pot malce predolga za vas... — Potegnil je iz žepa revolver, mi uklenil roke in mi vzel iz žepa pravkar prejete bankovce.

— Zal, da vam ne morem takoj vrniti denarja, gospod sodnik, — je pripomnil detektiv. — To so bankovci, katerih številke smo zabeležili v zapisniku. Predložiti jih moram državnemu pravdnstvu kot dokaz mazaštva.

— O, saj poznam postave, kar vzemite jih, mister Bow, — je ljubeznivo pritrdil župan, — saj mi jih bo sodnika vrnila. Zakaj pa se zdaj ne poslužite svoje črne znanosti, mister Vof-Hu, zakaj neki se ne oprostite okov?

— Gospod detektiv, na razpolago sem vam, ker poznam uradno dolžnost, — sem dostojanstveno izjavil, zaročiljal z okovi in rekel za slovo županu:

— Kmalu se boste že prepričali, gospod župan, kako ogromno moč pomeni osebni magnetizem. Spoznali boste, da je pred njim vaša oblast v Ribičevem lazju toliko ko prazen nič... Razumeli boste, da je zmaga moja...

In res je bilo tako. Brž, ko sva prestopila županova vrata, sem rekel detektivu:

— Andi, dragec, anemi mi te okove! Saj se ne spodobi, da bi prišel uklenjen na postajo. Bežal bo za nama ves Ribičev laz!

In detektiv je bil prijazen, da je takoj ubogal... Ste li razumeli? Saj ni bil detektiv nihče drugi kakor Andi Tacker. Izumil je sam vso to zvijačo, predstavil se županu kot detektiv in njegova duhovitost naju je založila z dolarčki, ki sva jih bila potrebovala za nadaljnje skupno delovanje.

ANGEL

Oče pravi svojemu sinu: »Ti bi rad poročil angela, toda za službo se nočeš potruditi. Kaj nisi, da ti bodo pečeni angeli v usta leteli?«

MED LOVCI

»Noji imajo lastnost, da v nevarnosti skrijejo glavo. Kako sijajen lov bi bil, ako bi tudi zajci imeli tako lastnost.«

je to, najhujša. In njegovo vedenje kar se tiče strahu! Vtepel si je v glavo, da se ne smeš ničesar bati. Živeti moraš iznad strahu; to je njegova beseda. Poslušati njegovo blebetanje je isto kakor da si srečal kako staro, bogato in živčno zrahljano žensko, ki hoče biti prenešana iz teozofije v bahaizem.

»Kaj pa je bahaizem?« je z igrano iskrenostjo vprašal Jennings.

»Hudson verjame,« je nadaljeval Pyle, jezen, da so ga prekinili, »tako: ako krije človek v sebi kako vrsto strahu, ne glede na to, ali je to nedolžen in neškodljiv strah, mu bo pronicel v dušo, mu poškodoval osebnost, kakor da ga je obsedla kaka prikazen. Dolga leta je Hudson živel iznad strahu, — strahu od izgube ravnotežja in naravnih posledic težkega dela, strahu od živčne izčrpanosti zaradi nespečnosti... Kaj ga nikoli niste slišali govoriti o užitku čitanja v postelji do tretje ure zjutraj?«

Pyle je prenehal govoriti in siedlo je splošno razpravljanje. Carter si je drznil blekniti: ako je za pomenek z dr. Hudsonom treba nekaj nesramnosti, zakaj tega ne bi naprtili Jenningsu?

»Gotovo!« se je zarežal Gram in vsi se naslonili na naslanjala svojih stolov. Pyle se je udaril po kolenu, vstal in razburjen obljubil, da bo sam govoril z dr. Hudsonom. Sestanek je bil končan.

»Pojdimo jest,« je predlagal Pyle.

Ko so zavili v kot hodnika, je Jennings prijel Pyleja za roko in zamrmral:

»Vi veste enako kakor jaz, kaj zaposluje vodjo. Dekle!«

»Hočete reči: Joyce?«

»Kdo drugi?« Jennings si je zapel plašč, si popravil ovratnik in stopil skozi velika glavna vrata. Zunaj je divjal veter s hitrostjo osemdesetih milj na uro. »Seveda mislim Joyce. Ona živi razbrzdano, on pa si ugonablja srce in možgane!«

Muren

Ko je Gospod ustvaril živali, jim določil njih opravila in bivališča, je nazadnje še tole rekel: »Pojdite torej vsaka v svoj kraj, bodite in delajte tako, kakor sem vam bil zapovedal. A čez leto in dan se zberite na tem mestu in mi poročajte, kako boste zadovoljne.«

In živali so šle vsaka v svoj kraj: divje zveri v pragozdove in puščave, ptice so odletele med dreve in grmovje, ribe in druge vodne živali so se odpravile v morje in reke; a živali, ki jim je bilo določeno bivališče pod zemljo, so se nemudno odpravile tja.

Čez leto in dan pa so se zbrale vse živali na talistem mestu, kamor jim je bil zapovedal priti Gospod. Pomnožile so se bile tačas, prišlo jih je dvakrat več od prvotnega števila in komaj so se razvrstile, po zeleni trati.

S prijaznim glasom je vprašal Gospod: »Nu, povejte mi zdaj, če vam je potekalo življenje čez leto povsem zadovoljno.«

»Dobro nam je bilo, Stvarnik!«

Tedaj pa je stopil iz vrste mogočni lev, ki so ga bile izbrale živali za svojega kralja, in je rekel Gospodu:

»Vsesplošno zadovoljstvo vlada med mojimi podaniki. Ampak na naši kraljevski seji nam je bila predložena prošnja črnega krta in poljske miši s podpisani celokupnega podzemeljskega prebivalstva, naj za božjo voljo posredujemo pri tebi, o Stvarnik, da jim izboljšaš njih težki toložaj pod zemljo in jim daš kakega razvedrila, ker da bodo sicer poginile od samega dolgočasje in tuge.« — To izgovorivši, je lev dal znamenje z glavo in v ospredje so se prerili krta, poljske miši in še mnogo drugih živalic, ki prebivajo v zemlji.

»Pravijo, da vam je dolgčas pod zemljo in si želite kakega razvedrila. Kakšnega razvedrila si pa želite?«

V imenu vseh je izpregovoril krta: »Daj nam, Gospod, pevca, ki nam bo s svojo pesmijo krajšal čas in nam lajšal življenje pod zemljo.«

Gospod se je zamislil.

»Dobro, dam vam pevca, ki vam bo krajšal čas, podnevi in ponoči, ampak obljubiti mi morate, da ga boste vi preživljali in ga tudi preskrbovali po zimi.«

»Obljubimo, obljubimo,« so pritrdjevali vsi vprek.

In Gospod je vzel črne glin, oblikoval iz njih malo, podolgovato, hrošču podobno telo in dihalni vanj. Telo je zdajci oživel in mali stvor je začel tekati semintja. Takisto je ustvaril Gospod družico. Mlad par, črno oblečen, je takoj začel prepevati: čri-čri-čri. Vse živali so se ob tem imenitno zabavale. Najbolj veseli pa so bili kajpada krta, miši in drugi prebivalci podzemskih rovov.

Od tistih dob sedi muren, imenovan tudi črček, ponavadi pred luknjico v zemlji in prepeva ves božji dan, skozi vse poletje, brez skrbi, kako se bo preživel. Saj ve, da ga morajo preživljati njegovi sostanovaleci, katere kratkočasi s svojim neutrudnim petjem.

Vinko Bitene

»Morebiti!« Pyle je stopal po stopnicah, pokritih s snegom. »Vendar ni lepo, razčlenjevati njegove družinske zadeve.«

»Bedarija!« Pročnik se je, da bi vztrajali v kavalirskem prizanašanju. Lep madež bo to na kliniki, ko se bo ta vest razširila. Ako si vodja v skrbi za dekle požre jetra, je skrajni čas, da izpregovorimo o tem. Neumna oslica je, ako hočete vedeti za moje mnenje!«

»Nihče vas ne vprašuje za vaše mnenje. Nič ne pomaga govoriti na tak način. Ona je lahko neumna oslica, toda za Hudsona je božanstvo!«

Jennings mu je pokimal, naj sede v avto, med tem ko je brskal po žepu, da bi našel ključce.

»Ko sem jo zadnjič videl, se ni preveč obnašala kakor boginja!«

»Kje pa je bila?«

»V 'Tuillereijah' pred kakim mesecem. Bila je v neki veseli družbi, ki ji je načeloval tisti malopridni Merrick. Veste, nečak tistega požrešnega starega Nicka Merricka. Vsi so bili pošteno narkani, verjemite mi.«

»Ste jo... vas je poznala?«

»O, seveda! Prvihnila je k moji mizi, da bi govorila z menoj.«

»Hm. Gotovo je morala biti dražestna! Nisam vedel, da je bila z doma.«

Jennings je pognal motor.

»Morda so jo poslali stran.«

Iz globine Pylejevega grla ni prišlo drugega kakor grgrajoč glas.

»Preveč mučno je to za starega Merricka... sol zemlje; najboljši med najboljšimi! Ali ste poznali Clifa?«

»Ne. Bil je že mrtev. A slišal sem govoriti o njem. Razuzdanec, kaj ne?«

»Tako je. In ta njegov nečak, sirota, je videti, da pojde isto pot.«

»Sirota? Mislim sem, da njegova mati še živi...«

»Parizu ali kje drugje.«

V Ameriko pred sto leti

Jadralnice so l. 1819. potrebovale 35 dni, da so preplule Atlantski ocean od Evrope do Amerike. Ker pa v nasprotni smeri pihajo na Atlantskem oceanu ugodnejši vetrovi, so jadralnice iz Amerike v Evropo potrebovale le 25 dni.

Prvi parnik, ki je preplul Atlantski ocean med Evropo in Ameriko, je bil »Savannah«, ki je potreboval 26 dni iz Evrope v Ameriko. Toda že leta 1838. je parnik potreboval za to vožnjo le 15 dni. L. 1863. je neka angleška ladja priplula iz Evrope v Ameriko že v 8 dneh in 4 urah. To pa je l. 1907 za polovico prekosila sloveča angleška ladja »Mauretania«, ki je privozila iz Evrope v Ameriko v 4 dneh 15 urah 44 minutah. Ta ladja je za svojo hitrost dobila takozvani »modri trak«, katerega je imela celih 22 let. Šele l. 1929. jo je za nekaj časa prekosila nemška ladja »Bremena«, katero pa je leta 1933. prekosil italijanski parnik »Rex«. Ta je prevozil Atlantski ocean med Evropo in Ameriko v 4 dneh 13 urah 58 minutah. Nato si je sinji trak priborila orjaška francoska ladja »Normandije«, ki je za vožnjo v Ameriko potrebovala le nekaj več kakor štiri dni.

Kakor pa je naraščala hitrost ladij, ki so vozile po morju, tako je naraščala tudi njihova velikost. Prvi parnik »Savannah« je obsegal le 350 ton, angleška ladja »Greet Western«, ki si jo je l. 1858. vzel za vzorec v svojih romanih sloveči Jules Verne, je obsegala že 23.800 ton. Poznejša najhitrejša ladja »Mauretania« pa je imela že 31.000 ton. Največja ladja pred svetovno vojno je bil nemški parnik »Vaterland« s 56.000 tonami. Tega so po vojski Nemci morali odstopti Ameriki ter se je pod ameriško zastavo ime-

noval »Leviathan«. Francoska ladja, ki je dolga leta vozila v Ameriko, »Ile de France«, je obsegala 43.000 ton, največja angleška ladja »Queen Marie«, katero so Angleži pred leti spustili v morje, obsega 73.000 ton. »Normandije« pa obsega 79.000 ton.

Cim hitrejša je kaka ladja in čim večja je, tem dražja je tudi njena zgradba. Zato se strokovnjaki opravičeno povprašujejo, ali se sploh splača graditi take ladje. Statistika pred sedanjo vojno je kazala, da je bilo na najhitrejši nemški ladji »Bremena« v zadnjem letu zasedenih le 40 odstotkov prostorov. Na angleški »Mauretani« pa je bilo zasedenih celo le 20 odstotkov prostorov. Statistika je namreč ugotovila pred sedanjo vojno, da se promet čez Atlantski ocean krči. Najvišji je bil l. 1930, ko se je čez Atlantski ocean vozilo 1 milijon popotnikov. To je bila najvišja številka po svetovni vojski. Toda že l. 1933 je bilo samo še 467.000, l. 1934. pa 459.000 popotnikov. Le v času svetovne razstave v Ameriki pred petimi leti je bil promet zelo velik.

Zavarovalni riziko »Normandije«, ki je veljala 750.000.000 frankov, je svojčas po večini prevzela francoska vlada. Zavarovalnice so prevzele le kakih 123 milijonov frankov zavarovane vsote. Iz tega se vidi, da take orjaške ladje pomenijo velike denarne žrtve, ki se bodo težko kdaj splačale. Iz gornjih števil pa se vsekakor vidi, kako smo v teku 100 let napredovali. Od 26 dni na 4 dni! Od 350 ton na 79.000 ton! Prav radovedni smo lahko, kakšne bodo v bodočnosti zveze med Evropo in Ameriko, kakšne bodo ladje, potniška letala in zrakoplovi. Sedanja vojna bo k napredku prometa nedvomno zelo pripomogla.

Različna zelenjava koristi zdravju

Uživanje vrtnin blaži marsikatero bolezen.

Špinača in mangold ali blitva vsebujeta precej železa, apna in natrija. Priporoča se malokrvnim in slabokrvnim posebno zaradi železa. Prav izdatna je naslednja solata: špinačo ali mangold sesekljamo, dodamo sesekljano čebulo in zabelimo z oljem, kisom ali citronovim sokom. Na isti način pripravimo solato tudi iz kolerabice in čebule. Vsebuje mnogo rudninskih snovi in osvežuje kri.

Kumare so poleg ugodnega učinka, ki ga imajo na jetra, želodec in čreva, še lepotno sredstvo. Voda, ki se izcedi iz naribanih neosoljenih kumar, napravi kožo svežo in mehko.

Repa pospešuje izločevanje mokrače in se priporoča pri boleznih ledvic. Karfijola ima veliko natrija in pomaga izločevati razne kisline. Kuhana ali presna solata iz belega in rdečega zelja vpliva ugodno na motnje v želodcu in črevesju, belo zelje pa še posebno na ledvice. Solato iz rde-

čega zelja pripravimo kakor navadno, kuhano pa tako, da male trde glave shuhamo v slani vodi, prerežemo in zabelimo kakor druge solate.

Česen, zlasti surov, je za telo odlično čistilno sredstvo. Priporočljiv je posebno tam, kjer ni obilo hrane. Neprijetni duh ublažimo, če poleg česna sesekljamo malo peteršilja. Dodajamo ga v razne jedi.

Paradižniki ugodno vplivajo na boleznijeter. Rumena podzemna koleraba, pripravljena kot redkvice s kisom in oljem, očisti kri, želodec in čreva. Slabokrvni, bolni na ledvicah in črevesju, bi morali pogosto uživati rdečo peso.

Zelena čisti kri in se priporoča pri ledvičnih boleznih. Mnoge zdravilne učinke prinaša uživanje redkvice onim, ki bolehalo na jetrih in mehurju; pospešujejo prebavo, zdravilno vplivajo tudi pri prehladih. Kislo zelje, posebno zeljnica, učinkuje na različne bakterije v jetrih, ledvicah, črevesju in želodcu. Uživajmo, če le mogoče, su-

rovo. Krompir blaži starostne težave. Korenje ima podoben učinek kakor koleraba, zelo bogat je z vitamini.

Pri kuhanju se je treba držati naslednjih pravil:

1. kuhajmo samo toliko časa, kolikor je potrebno; 2. če je le mogoče, zelenjavo pražimo ali dušimo; 3. vodo, v kateri zelenjavo kuhamo, porabimo za zalivanje juh in drugih jedi.

× **Tragedija glist.** Znano je, da se po vsakem močnem deževju vedno znova pojavijo gliste v velikih množinah. Prej so ljudje mislili, da je to nekaj naravnega. Novejša raziskavanja so pa pokazala, da je tu v ozadju svojevrsna tragedija v kraljestvu glist. Močno premočena zemlja, slasti humus, kjer se gliste najraje mude, ima malo kisika v sebi. Posledica tega je, da gliste v njem težko dihaajo. Pomagajo si tako, da neprestano rijejo po zemlji, da bi prišle do zraka. Po deževnem vremenu prilezejo iz zemlje, kjer jih pa čaka dnevna svetloba, ki je ne morejo dolgo prenašati. Pomanjkanje kisika in dnevna svetloba pokončata mnogo glist.

× **Pri afriških prtilikavcih Pigmejcih** je pojem higijena še povsem neznan. Pigmejci se sploh ne umivajo. Zjutraj si Pigmejci samo pošteno pomane oči in s tem je njegova jutranja »toaleta« opravljena. Zato se širi od Pigmejcev zelo neprijeten duh. Čudno pa je, da so pigmejske žene izredno koketne. Navdušeno se lepoticijo in v ta namen imajo celo svoje »frizerje«. Mažejo si obraze z rdečo, črno ali belo barvo. Ebembe pravi Pigmejke peštrnim barvam, barvnim emblemom, neke vrste tetoviranjem, ki pokriva vse njihovo telo. Moški se ne šminkajo, pač so pa čudne pričeske njihovih največji ponos. Z ostrim nožem si izrežejo v gostih kodrastih lasih polmeseč, kroge in razne druge oblike.

× **Da je turški jezik soroden kitajščini**, najbrž še ne veste. Tako na primer pišejo, da se je slovit Sven Hedin pred svojim potovanjem v notranost azijske dežele moral prej naučiti turškega jezika, če je hotel razumeti številna imena sedanjih zahodnih kitajskih pokrajin. Še danes drži pogovor, da s turškim jezikom lahko prideš do Pekinga. Pradomovina Turkov in njihovega jezika je Vzhodna Azija. Na staro turško pisavo naletiš na primer v severni Mongoliji ob gornjem toku reke Jenisej in po nekaterih drugih krajih srednje in vzhodne Azije. To kaže, da je turška omika zelo stara in sorodna kitajski, ki velja za najstarejšo na svetu.

× **Pajkov želodec.** Nobena žival na svetu menda ni tako požrešna kakor pajek. Zjutraj za zajtrk požre štirikrat toliko, za obed devetkrat, za večerjo pa celo 13 krat toliko kakor tehta sam. Če bi bil človek tako požrešen, bi moral pojesti za zajtrk celo jagnje, za obed tri teleta, za večerjo pa 4 prašiče in 3 kozličke.

»O da, ona še živi: pa fant je kljub temu sirota. Sirota po rojstvu!« Pyle je na kratko ponovil, kar je vedel o Merrickovih.

»Morda,« je dejal Jennings, med tem ko je zavozil na avtobusno postajo, »se lahko približate staremu Merricku, ako je res tako dober, kakor pravite, in mu poveste, da njegov mlečnozobec jako slabo vpliva na dekle.«

»Pfff!...« Pyle se je okrenil proti izhodu.

»No, ako to ne gre, žakaj ne greste moško k dekletu in ga ne opozorite, da spravlja v blaznost svojega plemenitega očeta?«

»Ne,« je ugovarjal Pyle in si nataknil očala, da je pogledal na jedilni list. »Ne bi storila drugega kakor da bi šla k očetu, da bi dala duška svoji ogorčenosti. On pa želi, da se nihče ne meni za njegove osebne zadeve... kakor ste že sami opazili v enem ali dveh primerih. Ves je zaprt vase kakor kaka školjka in ne bi dovolil, da se kdorkoli meša v njegove reči, pa naj je vzrok še tako plemenit... V vsakem primeru bi bilo to povsem nekoristno. Joyce se ne more izpremeniti. V njej se je povrnil materin ded. Vi ga niste poznali. Ko sem prišel iz šole v mesto, je pravkar dal poslednji udarec svoji karieri periodičnega pijanca. Za dvajset let je oči Cummings v vsakem pogledu najboljši kirurg in najhujši pivec države Michigan. Dekle očitno nosi v sebi večino starčevih napak.«

»Hočete reči, da je duševno bolna?«

»Glejte... reciva rajši, da ni normalna. Ko je bila še majhna, je bila vedno središče viharjev. Kadar hoče, je najnežnejše bitje, kar jih je na svetu, na mah pa postane divja. In Hudson je moral prositi učitelje, naj jo posvare. O, brez dvoma, poskrbela mu je za življenje, polno čustvenosti! In v zadnjem času je začela piti!«

»Hudson gotovo vé vse to!«

»Mislim da. Kako naj ne bi vedel? Saj Joyce

tega ne skriva. Ako nič drugega, vsaj hinavka ni.«

»Nesrečnica je, ki poseduje to edino čednost, kaj ne? Stvari stoji tako, da bo stari kmalu šel k vragu. V vsakem primeru moramo Hudsona prepričati, naj gre in ostane lep čas na oddihu. Imeti morate trdo roko, Pyle. Bodite kar najbolj neusmiljeni! To ga bo spravilo k pameti. Nikdar nisem poznal nikogar, ki bi bil bolj občutljiv za blaginjo drugih. Shranite si to karto za zadnji udarec. Recite mu, da nas bo vse uničil, ako ne odide!«

V prvi polovici ure njunega razgovora, ki se je vršil naslednji terek v pisarni šefa-zdravnišnika dr. Hudsona, je Pyle trdovratno vztrajal pri potovanju okrog sveta, z Joyce, ki naj bi spremljala očeta. Ta misel mu je tako zelo ugajala, da se je oborožil s celim šopom reklamne literature. Šest mesecev potovanja po Nemčiji, kjer bo lahko pil z najboljšimi možganskimi specialisti. Hudson je pogosto trdil, da bi danes ali jutri hotel v Nemčijo.

Vodja dr. Hudson je pozorno poslušal; bilo je videti, da je hvaležen; bilo je videti, da ga stvar zanima; ker pa Pyle ni prenehal z blebetanjem turističnih agencij, je postajal odlični mož nervozen. Napolnil je svoje nalivno pero, dolgo je iskal škaflo vžigalce. Naposled je smehljal se zmajal z glavo.

Ne, čeprav je odobral Pylejevo prijateljsko zanimanje, ni imel najmanjšega namena, da bi šel po svetu, vsaj zdaj ne. Res je, pretrdo je delal. V zadnjem času si je nameraval postaviti hišico v kakem mirnem kraju, ne predaleč, kamor bi lahko odhajal od petka popoldne do torka zjutraj, vsaj kadar bi bilo lepo vreme. Tu bi se lahko sprehajal, ribaril, se bavil s prirodoopisom, bral lahke romane, spal, živel enostavno življenje. Za-

čel bi takoj z načrti za tako letovišče. Pomlad ni več daleč.

»A... med tem?« je vztrajal Pyle.

Hudson je vstal.

»Medtem?... Pyle, nadejam se, da vas to, kar vam hočem povedati, ne bo preveč potro. V štirinajstih dneh pojdem v Filadelfijo, kjer se bom oženil z neko sošolko moje hčere, z gospodično Heleno Brentovo.«

Iz Pylejevih oči in ust je zazijal tak izraz groze, da se je Hudson še bolj zarežal.

»In potem pojdemo v trije za nekaj mesecev v Evropo. Zmenil sem se z Leightonom, da bi prišel sem na univerzo in prisostvoval pri tistih primerih, ki jih Watson ne bi mogel sam obravnnavati. Watson je vrl dečko; imel bo sijajno bodočnost.«

Pyle je odgriznil konico nove cigare ter mu mrmraje čestital, še vedno ves osupel.

»Gotovo me imate za bedaka,« je rekel dr. Hudson.

Hodil je po sobi. Pyle je zamišljeno kadil.

»Vdovec šestdesetih let,« je Hudson zamrmral predse. Ustavil se je v najbolj oddaljenemu kotu sobe in popravil knjige na omari.

»Človek si v šestdesetih letih nabere vrečo navad.« Vrnil se je k stolu pred svojo pisalno mizo.

»Poroka januarja z junijem, kaj?«

Ako bi bil na mestu Pyleja Jennings tu, bi se mu oči svetile, ko bi odvrnil: »Januar? Kaj? Vi januar? Šef! Niti en dan več kakor oktober!« Pyle pa se je le medlo smehljal in si položil cigaro v drugi kot ust.

»Našel sem to dragoceno prijateljstvo v začetku preteklega leta, ko je bila gospodična Brentova izvoljena za drugo svetovalko moje Joyce.«

Tovariška naklonjenost, ki jo je bilo čutiti iz pozivljenega Pylejevega zanimanja, je osrčila Hudsona, da je odvrnil vso zadržanost in je hotel vse povedati.

Zenski vestnik

Za kuhinjo

Cvetača s parmezanom. V slani vodi skuhamo karfižlo zrezl na kose, položijo v skledo in potresi s parmezanom. Potem naloži drugi venec karfižle in potresi s parmezanom. Tako delaj, da nastane piramida. Postavi skledo pet minut v pečico, naposled potresi z drobtinami, ki si jih zarumelila v masti.

Dober nasvet. Stresl v ponev žličko sladkorja, pa ga zarumeni. Zalij štiri žlice gorke vode, pa pusti, da se skuha. To potrebuješ za barvanje raznih pripek in omak. Gotovo se včasih pripeti, da je kakšna jed prebleda in če jo s tem pobarvaš, ne izgubi prav nič dobrega okusa in tudi nezdravo ni.

Dobra juha brez mesa se napravi takole: deni v navaden lonec za meso vode, soli, peteršilja, zelene, korenja, repe, kolerabe, majhen košček čebule, košček limbarja, polovico paradižnika, 1 do 2 kosca skorje od sira. To vse naj vre pol-druge uro, potem precedi, dodaj čiste masti, da prevre, in zakuhaj, kar ti je ljubo. Ta juha je zdrava, tečna in poceni.

Sirova juha. Star kruh zreži na male koščke, daj jih v lonec z 10 dkg sira, nekaj kumne in drobno zrezane čebule, vlij na to pol-druge liter vrele vode in pusti, da se dobro prekuha.

Pečen sirov riž. Operi četrtil kile riža, skuham ga z nekaj vode in tričetrt litra mleka (konserve) mehko in jedrnat. Ko je ohlajen, prirešaj košček svežega masla, tri rumenjake, 125 g strtega sira (parmezana), dodaj nekoliko belega popra in soli po okusu in vse skupaj dobro premešaj. Nazadnje zmešaj še s trdim snegom iz treh beljakov. Napolni s to maso z maslom namazano kozico, postavi v peč in specij zlatorumeno.

Drobni nasveti

Ako se nabere na umivalni skledi iz porcelana ali emajla umazanec ali maščoba, zmoli močno krpo z vodo in jo potresi s soljo, nato odrgni posodo. Na ta način se hitreje očisti nego s sodo in milom.

Testo za rezance in krpiče je veliko bolj rahlo, če beljak stepesh v sneg in dodaš malo razpuščenega surovega masla.

Vlažne stene. Stanovanja z vlažnimi stenami — vemo — so jako nezdrava. Od vlažnih stanovanj prihajajo najrazličnejše bolezni. Da se temu izognemo, je treba pridno zračiti stanovanja, da se stene osuše. Žal po nekaterih stanovanjih tudi to ne pomaga. Kdor ima dovolj milja, lahko

»Za začetek... gospodična Brentova je bila sirota. Njeni starši so bili iz Virginije. Jako zanimivi sorodniki z materine strani; rod krvi, ki jo je giljotina v letu 1789. prelila... Izrazita Galka... vsaj po izgledu.«

Ako bi bil tu Jennings, bi bil dovolj drzen, da bi menil: »O, v tem primeru moramo popraviti junij v julij!« Potem bi pozorno motril vodjin obraz.

Toda Pyle, ki ni bil prav nič znan s psihanalizo, ni posvečal nobene pozornosti dejstvu, da domnevani značaj gospodične daje vodji misliti.

»Proti Thanksgivingu — zadnji dan novembra,« je nadaljeval Hudson, »je šla gospodična Brent, ki je bila nekoliko prehlajena, za nekaj dni domov. Ni bila še odpotovala, ko je Joyce neke noči izginila; šla je na zabavo v mesto. Kljubovala je hišnemu redu in naslednji dan ni prišla k nobeni uri. Ko so jo posvarili, je z Jgrala tak prizor, da so se stene tresle!«

Zgodba se je razvijala dalje. Ni bila Hudsonova navada, da bi komurkoli zaupal svoje misli. Pyle je obzirno molčal.

»Naposled... prišla je domov in se takoj vrgla v mrzlično življenje: vse noči zunaj, vse dneve v postelji, nervozna, razburljiva, nespametna. Ne morem vam povedati, Pyle, kako me je to potrla... Veste, Joyce je vse, kar imam.«

Čez čas je nadaljeval: »Ne vedoč, kaj naj počnem, sem jo nagovarjal, naj povabi gospodično Brentovo, da ostane v počitnicah pri nas. Dvakrat je bila že za nekaj dni najin gost in nekajkrat sem jo bil videl v Washingtonu. Verjemite mi, komaj je to deklet prejšnji teden prestopilo prag naše hiše, je postala Joyce bitje, prijazna, vladna, mirna... prava dama!«

Hudson je umolknil, da bi si oddahnil, preden nadaljuje s pojasnjevanjem naglega poteka dogodkov. Prva večerja je bila v največji meri odgovorna za njegov sklep, da zaprosi za Helenino

To moramo vedeti o pravilnem pečenju

Pečenje je umetnost, o čemer je prepričana vsaka gospodinja. Na videz se ti zdi lahko, v resnici pa povzroča mnogo težav, bodisi da pečeš preprost kotelet v ponvi na štedilniku, bodisi telečji ali srnin hrbet v peči. Izjemo dela le pečenje na ražnju.

Preden daš peči pečenko, moraš biti na jasnem o velikosti dotičnega kosa mesa in zračnati po tem čas pečenja. Napačno ravnaš, ako umiješ meso mnogo prej in ga pustiš ležati, ker izgubi sok in redilne snovi. Isto se tudi zgodi, ako meso nekaj ur prej nasoliš, kar svetujejo nekatere kuharske knjige; ista napaka je, ako leži meso oprano ali neoprano dlje časa na leseni deski. Ker se pripravljajo meso vedno na leseni deski, moraš to delo hitro opraviti. Ako pa mesa takoj ne pečeš, ga položi na krožnik ali v skledo in ga pokrij s kakim pregrinjalom.

Tako imenovano »paniranje« z drobtinami ali moko opravi šele v zadnjem trenutku pred pečenjem, ker nima drugače nobenega smisla.

Mast, ki jo imaš za pečenje pripravljeno, moraš prej primerno razgreti, to je zahteva, katero malokatera gospodinja upošteva. Popolnoma napačno in nesmiselno je, ako namažeš na meso kos svežega masla ali masti in hočeš imeti sočno in prhko pečenko. Maslo moraš najprej zarumeniti, iz masti mora izhlapevati višnijskasta para. Ako pečeš na štedilniku, razbeli mast od omenjene višne, preden položiš meso v njo. Ako pa pečeš v pečici, opaci meso na vse strani v razbeljenem maslu ali masti in nato jo šele daj v pečico.

Zunanja površina mesa dobi zaradi vroče masti sivkasto barvo, kar priča, da se je napravila okoli mesa fina plast beljakovine, ki ovira izstop redilnih snovi. Pazi nadalje pri pečenju manjših kosov, da jih pravočasno obrneš, pri

porabi sledeče sredstvo: zavri v loncu 2 l vode ter kuhaj v njej pol kile navadnega mila. Ko se milo dobro raztopi, vzemi čopič ali kurja peresa in namaži stene z milnico. Po preteku dveh dni namaži stene znova s tako milnico, kateri pa prideni še precej galuna. — Predvsem pa vsaj poleti privoščiš stanovanju zraka, zraka!

Če se ti pote roke, jih večkrat namži s kredjo, magnezijo ali pudrom.

Baržunaste klobuke, na katerih se poznajo deževne kapljice, drži čez močno vodno soparo in jih obenem nalahno odrgni z baržunasto krpicjo.

Uporaba čebulnih lupin. Večina gospodinj zavže lupine čebule, ker ne vedo, kako dobro se dajo uporabiti. Dajo namreč izvrstno sredstvo za čiščenje bakrene, kositrne in nikelnaste posode. Treba je lupine dobro skuhati in odliči. S tekočino se snaži posoda.

roko; vse se je odigralo s tolikšno naravnostjo, nezmotno, natanko tako, kakor bi se bilo moralo zgoditi! »Ne vem, kako vas bova mogla pustiti oditi!« ji je dejal, nakar je Joyce neskrbno dodala: »Kaj ji je treba sploh odhajati? Srečnejša je tu kakor kjerkoli drugje, kaj ne, draga?«

Pyle je znova prekrizal noge.

»Gospodična Brentova bo gotovo srečnejša pri nama kakor doma. Od otroških let je živeła s svojim stricem, priletim očetovim bratom, čemernim starim beračem, ki ni imel nikoli mnogo uspeha kot advokat. V družini ni žensk. In po pravici sumim, da je njen bratranec, Montgomery Brent, razbrzdaneč, dasi ga je ona čez mero idealizirala. Pravi mu »brat Monty, in si misli, da ga oče in nihče drugi ne razume... Tako deklet, Pyle!... In zdaj, hvala Bogu, je objubila, da bo združila svoje moči z mojimi! Verjamem, da vrši s tem svoje poslanstvo, Pyle. Na vsak način sem hotel počakati do junija, da bi končala šolo, pa me je kratkomoalo zavrnila. Dejala je, da jo potrebujem zdaj, ako jo sploh potrebujem. Dal Bog, da bi njen vpliv deloval!«

Pyle je dejal, da verjame v to. Vprašal je, ali naj bo to še skrivnost.

Hudson se je podrgnil po čeljusti in dvignil pogled.

»Nimam nič proti temu, da izvejo... a za zdaj bo dovolj, ako jim porečete, da grem s hčerko v Evropo. Ostalo bodo že izvedeli ob svojem času. Recite Aldrichu in Carterju in drugim, da sem si vzel dopust.«

»Nikakega posebnega naročila za gospo Ashfordovo, vodja?« je vprašal Pyle z roko na ključki. Hudson je vtaknil roke v hlačne žepce, šel je k oknu in pogledal ven.

»Sam ji bom povedal, Pyle,« je dejal, ne da bi se bil okrenil.

Hudson je nadel svojemu osamljenemu zato-

velikih pa, da jih v kratkih presledkih polivaš z mastjo in pečenkinim sokom. Tako dobiš, ako predolgo ne pečeš in preveč nespametno ne kuršiš, sočno pečenko z lepo rjavo skorjo. Pri polivanju pazi, da pečica ne ostane predolgo odprta, ker se toplota takoj spremeni na škodo pečenke.

Nikakor ne smeš vbadati v pečeno meso, da bi morda pokušala, v koliko je pečenka že pečena; tako lahko skvariš pečenko. Z vbodom povzročiš odprtino, iz katere teče sok. Pečenje in cvrčanje mesa takoj preneha in nekaj časa se meso le kuha, ostane blede ter je znotraj suho in brez soka.

Pri mastni svinjski pečenki ni skoraj potrebna posebna mast, medtem ko moraš pri vsakem drugem mesu, tudi pri gosih in racah, prej meso speči v vroči masti, da napraviš brezhibno pečenko.

Domače zdravilne rastline

10. PRAVA KAMILICA.

Prava kamilica zavzema prvo mesto med zdravilnimi rastlinami. V Ameriko jo izvozijo do 100 tisoč kilogramov letno. Po mnogih deželah jo zato goje na veliko. Tudi v naši državi se pridelava kamilic 60—80 ton na leto, na sosednjem Ogrskem pa približno desetkrat več.

Kamilica raste povsod, samo če odstranjamo plevel. Priporočamo, da bi jo gojili tudi pri nas v večji meri. Kjer smo jo enkrat zasejali, raste potem vedno, in razen pletve ni nobenega truda z njo.

Prava kamilica ima pokončna, gola in vejnata stebila. Vrh vejic so koški dvojnih cvetov: 12 do 20 belih, jezičastih, ki so ob robu, in mnogo rumenih, cevastih, ki so v središču. Cveti stoje na stožkastem cvetišču, ki je votlo. Kadar so koški popolnoma razcveli, se jezičasti cveti zavijajo navzdol.

Kamilica cvete od maja do septembra. Ves ta čas lahko beremo cvetje. Bero pa se zgolj pravkar razcveli koški. Navadno jih trgamo tako, da smučemo koške med dvema prstoma v dlan. Predolge pecije potem poščiujemo ali postrizemo. Nabrano cvetje se mora naglo na zraku posušiti. Zato jih natresemo jako na plitko v sušilne posode. Ako sušimo na pečeh, moramo strogo paziti na to, da toplota ne prekorači 50° C, ker se sicer izgube zdravilne snovi.

Cvetje se mora brati ob suhem, vedrem vremenu. Posušene kamilice vlečejo vase vlago, zato jih moramo hraniti v suhih prostorih.

Kamilično cvetje kuhajo za čaj proti bolečinam v prebavilih, rabijo ga za gorke obkladke na bolečih mestih, kot razkuževalno sredstvo, za razne izvlečke itd.

Smrdljivo meso izgubi duh, če ga operemo z mrzlim kamiličnim čajem.

čišču ime »Skalnati vrh«. Bilo je dovolj daleč od poslovnega življenja. Pol hektarja zemlje je bilo določeno za vilo, za katero mu je pred odhodom najboljši arhitekt v mestu, njegov zvesti prijatelj Fred Ferguson, skrbno pripravil načrt.

Kraj je bil divji. Golo skalovje je padalo navpično v grozečo vodo — dolge lesene stopnice so držale od enega nadstreška za čolne pa do majhne klopice ter je doslej oviralo naselitev, ki se je že pred davnim časom razvila na vzhodnem obrežju, dve milj od tod. Pinijske se se oklepale pečin, poleti vzdihujejo od žeje, pozimi razglašajo svojo goloto v mraz.

Spočetka »Skalnati vrh« nikoli ni točno vedel, ker ni imel še telefona, kdaj bo proti koncu tedna prišel njegov gospodar. Domnevati so, pripravljali, pekli majhne, okusne pogače: vedno je bilo vse pripravljeno za srečen prihod velikega moža zagorelega obraza (malce prevelikega, bi dejal zdravnik za srčne bolezni), srebrno belih las, sivih oči z globokimi gubami v kotičkih in z občutljivimi rokami.

Samo enkrat je dr. Hudson spremljal obe, Joyce in Heleno, in v očeh tujcev sta bili obe njegovi hčeri. Toda to iskanje zatočšča je bil le njegov način odlašanja z objubo. Bolj kakor kdajkoli je zdaj potreboval nekaj dni počitka, kajti družabnost in prijazna gostoljubnost so pomnožili njegove obveznosti v mestu.

S kolikšno lahkoto se je Helena prilagodila njegovemu razpoloženju! Bil je ponosen nanjo, ne toliko zaradi njene posebne lepote, kolikor zavoljo odličnega osebnega okusa in zaradi obzirnosti, s katero je razrešila zamotano nalogo, da se je uvrstila v krog njegovih starejših znancev.

Ugajala je celo ženskam. Sprva so jo pretzkušale; ko pa se je izkazalo, da se ne dela imenitne, ker so jo njihovi sivolasi možje obstali s pokloni, tedaj so priznale, da je dražestno bitje.

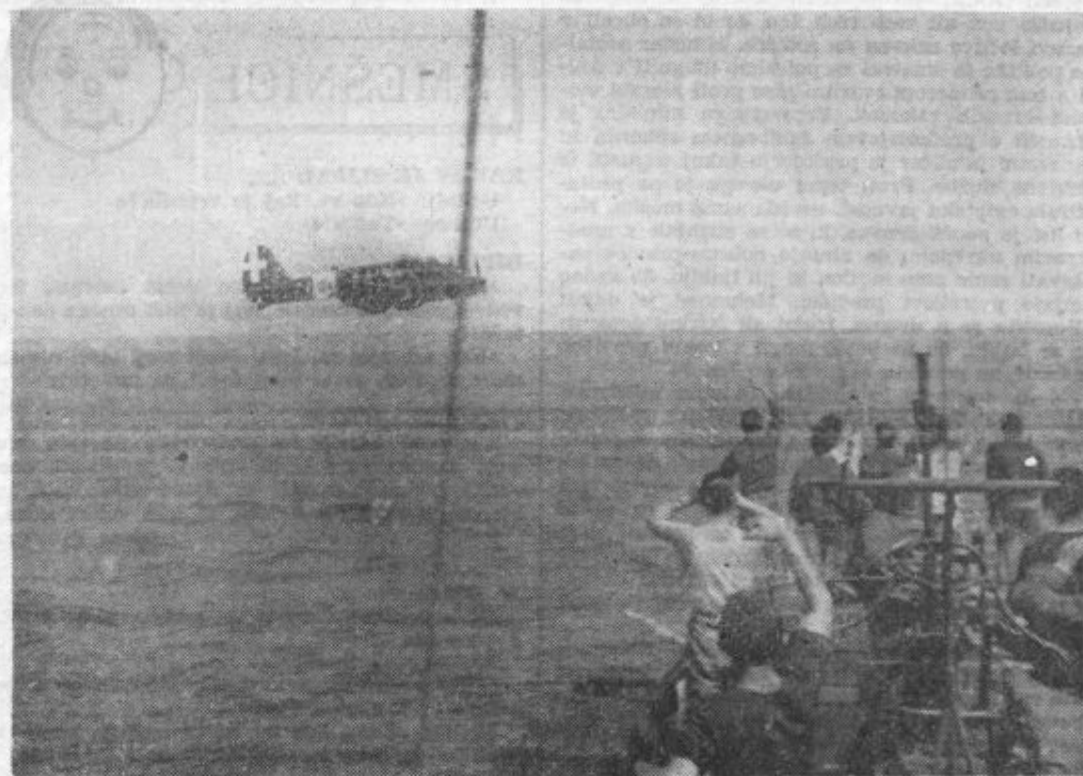

PO SVETU

× **Kako umirajo ljudje.** Nedavno je predaval v dunajski »Uraniji« dr. Leopold Schönbauer. V svojih izvajanjih je prikazal različne vzroke umiranja in je sporočil svojim poslušalcem med drugim sledeče zanimive trditve: Najmanj ljudi umre na svetu zaradi naravne smrti. Številne vojske, potresi, poplave, požari itd. so glavni vzrok nenaravne smrti pretežne večine ljudi. Zbral je na podlagi zanesljivih zgodovinskih podatkov poučno statistiko, ki kaže, da je umrlo v vojnah, kar jih poznamo po zanesljivih zgodovinskih pričah, nič manj kakor 7 milijard ljudi. Pa tudi nalezljive bolezni terjajo ogromne žrtve. V tem oziru so zelo značilni podatki, ki jih je zbral dr. Schönbauer pri opazovanju raznih bolezni na podlagi stoletnega štetja dunajske splošne bolnišnice. Ta statistika nam kaže, da popušča usodnost posledic nalezljivih bolezni, da se pa vse bolj množijo primeri srčnih bolezni, vnetja pljuč, raka itd. Tako je bila n. pr. še pred sto leti otroška mrzlica smrtonosna, danes pa je medicinska veda že tako daleč, da ni v takšnih in sličnih primerih nobene življenske nevarnosti.

× **Zavarovanje v starem Rimu.** V Rimu so odkopali v grobnici ploščo, posvečeno nekemu Antoniju približno pred 2000 leti. Ta Antonius je prišel kot prvi na misel ustanoviti blagajno, iz katere bi se izplačevale posmrtnine, da bi imeli člani zagotovljene dostojne pogrebe. Napis na plošči jasno kaže, kak je bil poklic tega moža; kaže pa tudi, da je bilo zavarovanje za primer smrti znano že v starem Rimu. V resnici je misel zavarovanja še mnogo starejša. V neki knjigi iz 3. stoletja pred Kristusom, ki jo najbrž napisal eden izmed Aristotelovih učencev, se govori o zavarovalnici v času Aleksandra Velikega v Babilonu, ustanovljena po nekem Antimenesu. Vsak lastnik sužnjev je lahko zavaroval pri Antimenesu svoje sužnje za primer pobega. Za vsakega ubežnega sužnja je Antimenese izplačal njegovemu lastniku določeno odškodnino.

× **Občina, ki živi od pranja.** Ljubljancani poznajo slavne bizoviške perice, ki se preživljajo s pranjem perila. To posebnost pa imajo tudi v Badnu v Nemčiji. Ob reki Neckar je namreč občina Ziegelhausen, kjer živijo ljudje že najmanj 200 let po večini od pranja perila in platna. Ta zanimivi pojav ima svoj prirodni vzrok v tem, ker je v okolici omenjene občine polno izvorov mehke vode, ki je potrebna za dobro pranje perila. Polagoma se je pranje pretvorilo v pravo obrt s sodobnimi napravami in vzornimi pralnicami, ki jih je danes v Ziegelhausnu okoli 400.

Italijanski izvidniki, ki ta čas intenzivno zasledujejo sovražni pomorski promet

Ziegelhausen imenujejo »pralnico Badena«, kjer perejo perilo iz številnih bližnjih mest, med drugim iz mest Karlsruhe, Mannheim, Heidelberg in Ludwigshafen.

× **Čudna naključja.** Čuden teden je doživel mož z imenom Grimorin iz Cousebeka l. 1770. V soboto je dobil dovoljenje, da se lahko poroči s svojo nečakinjo, v nedeljo sta bila ženin in nevesta na oklicih, v ponedeljek je bila zaroka, v torek pa poroka, v sredo je mlada žena porodila sinčka, ki je bil še istega dne krščen. Ob porodu pa je zbolela in v četrtek ji je bila podeljena zadnja popotnica, v petek je umrla, v soboto so jo pa pokopali.

× **Tašče v velikih časteh.** Ravnanje in občevarje s taščami je pri mnogih drugih plemenih določeno po starih šegah in običajih. To velja posebno za pleme Gajoš v vzhodni Indiji. Olike zahteva, da zet ob vsaki priloiki pokaže, kako visoko spoštuje mater svoje izvoljenke. Vedno se mora zavedati, da je sam vseskozi v podrejenem položaju in pripravljen mora biti na vsako še tako težko in umazano delo, če to zahtevajo taščine koristi, samo da nji ni treba delati. Podoben po-

ložaj zavzema tašča pri sosednem plemenu Atebov. Tam ostane hči po možitvi v očetovi hiši. Mož dobi samo tu pa tam dovoljenje, da ne pride na takih obiskih v stik stašče, ker je nespodobno celo govoriti z njo, tako je vzvišena. Mož mora pred obiskom svoje žene previdno poizvedeti, ali je morda tašča slučajno pri svoji hčeri. Če je tam, ne sme k svoji ženi. Da bi pa opozoril ženo na svoj prihod, začne pred vrati kašljati. Na ta znak se tašča umakne in mož lahko obišče svojo ženo.

× **Kava iz grozdja.** Madžarska vlada je dala dovoljenje, da se sme iz grozdnih pečk izdelovati kavin nadomestek. Po kavarnah in drugih podobnih javnih obratih je odslej dovoljeno točiti ljudem le takšno kavo, v kateri ne sme biti več ko 5 odstotkov prave kave.

× **V šestih urah trikrat poročen.** V Kairu se je poročil neki profesor na egiptski državni šoli z mlado hčerko tajnika znanega turškega politika Zaglul paše. Poroča je bila ob petih popoldne. Ob sedmi uri zvečer se je isti poročil z neko osemnajstletno mladenko, ob 11. zvečer pa s tretjo nevesto, staro 23 let. V šestih urah se je torej

Netko:

Par nogavic

»Jutri bo njen god, v žepu imam enega, štiri... devet desetakov,« je premišljal in v suknjiču s prsti preševal mastni in obrabljeni denar, ki mu je bil ostal od plače. Uradnik-zacetnik, s hrano v gostilni in posteljo v podstrešju, mlad in zaljubljen. Ob izlozbi je postavil, se delal, kakor da nekoga pričakuje, cinal neodločen do drugega okna in se tam zagledal v bleščečo zlatnino, a zamislil v tkivo nogavic, ki bi jih bil rad kupil za ljubico. Ko je morda desetič premeril to pot, se je zdrznil.

»Vraga, iz trgovine so me že morali opaziti. Mlada dekleta tam notri se hehetajo in mužajo moji neodločnosti... hrr... pojdemo!« — in je šel domov.

Popoldne se je vendar odločil in stopil tja notri. »Prosim, par finih ženskih nogavic.«

»Barva?«

»Tako... siva... sivkasta.«

»Sme biti kaj boljšega?«

»Tako srednje... do petdeset, štirideset.«

Prodajalka ga je pogledala izpod čela, poreden nasmešek ji je švignil okoli črnih oči, tako da je Janez zardel. Zdržal je njen bežni pogled, se še prešerno sklonil proti njej in ji dejal v mislih:

»Rdečica mi pristaja, kaj ne, lepa gospodična?«

Izbral je cenene nogavice in težko odšel tistih nekaj desetakov. Ko pa je oddal denar, mu je bilo laže, dušo mu je napolnilo iskreno veselje. »Zate, Alma, še vse premalo, a to kar premorem, sem si odgriznil od meseca, izdolbel tako rekoč iz desne strani telesa — zate, kakor ptica pelikan.«

Preden mu je zavila nogavice, ga je zaupno vprašala:

»Ali naj odtrgam numeracijo cene?«

»Me že ima! Kdo pa, misli, da sem? — Ne... ne... ni treba, naj vidi... sestra... veste...«

Kakopa, nerodno je človeku če se mu kaj takega primeri.

Ono s »sestro«, pa naj bo to »bratranec, sestrična ali strica«, je že požvečena zadeva, ki v njo nihče več ne verjame. Zavedel se je nerodnosti in upiral pogled v tla, hitro pograbil zavojček in jo odkuril, čutil pa je njen poredni pogled še na ulici.

Zvečer je dočkal Almo pred advokatovo pisarno. Pospremil jo je do stanovanja (med potjo sta se obnašala kakor je to pač navada). Pred hišnimi vrati jo je prijel za roko, pokazal z rdečim trakom prevezane vezilo in rekel:

»Ljubica! Za tvoj god pa še to-le. Malo je, saj veš: hrana, stanovanje, kaka cigareta, pa ta plača...«

»Ali mi moraš vse to povedati?« se je namrgodila. »Kaj si pa tvežiš stroške, če ne zmoreš. Ne, ne, le' pusti!«

»Sladka Alma, o, kar tako mi je ušla beseda, nič, saj veš vse zate! Obdrži, moraš! Za Veliko noč nisem mogel, pa naj bo zdaj,« je prosil in ji tiščal v roke.

Nu da, sprejela je vezilo in Janez je bil prebalažen. Tam gori v sobici je razvila zavojček. Vse ono pa, kar je po stopnicah gori grede ugibala o vsebini vezila, se je mahoma razblinilo. Joj, kako ježno more gledati lepo žensko oko! S hitro nervozno kretnjo je pomencala med prsti drobno tkanino:

»Siv florček, najcenejša znamka. Ta barva, ki ni ne siva ne rjava, sploh nikakršna, kakor da bi dahnili vanjo vsó puščobo in revščino tiste uradniše mizerije, — ne boš!« je sunila nogavice na rob mize. »Ne boš, Janez!«

Srepa je ogledovala revščino podstrešne sobice, ježno udarila s peto skozi preluknjano preprogo v marogasta tla in se zasmilila sami sebi. »Puščoba povsod, neugnana revščina in jaz? Lepa Alma v njo zakleta, nikjer udobnosti, ki si je tako želim za to kratko življenje, ni z mojo lepoto...« pogled ji je obstal v skoraj slepem

ogromnem starinskem zrcalu...« si zaslužim kaj boljšega... moram!« Zgoča potreba, da potrdi misli, polne hrepenenja po udobnem in mehke, je zaspala v njej. Z vročico v licih in z drhtečimi prsti se je začela slačiti. Obšla jo je slast zavesti, da je lepa, dovršena, vredna življenja, ne pa siromaščine, ki jo z njo odeva ta abotnež, kakršen je Janez. »In sploh... Janez! Hihi! Kakšno ime! Janez! — smešno, ne pa moj fant!«

Našobila je ustnice in poljubila lepo prikazen vzracu. Ko je še vsa razburjena ležala v postelji, ji je oko obstalo na nogavici, ki je visela raz mizo kakor vlažen lev gosence. Tedaj je ugledala na koncu nogavice drobno okroglo znamko.

»Se to! Pa menda vendar...« Potegnila je nogavico k sebi in se srdito nasmehnila. »Vidiš ga. Ta predrznost. Torej me toliko le ceni!« Čitala je: petdeset...

Preden je zaspala, je poslala še zaničljiv pogled na peč, odkoder je zrla nanjo resna glava neznanega pesnika, narejena iz mavca... Za to noč si je nadela svojo staro nočno čepico.

Janez je čakal odslej zaman na Almo. Pred pisarno je stal sleherni večer majhen avto, v njem velik gospod, ki je potegnil lepo Almo izpred nosa, še preden je mogel Janez pozdraviti ljubico.

»Vemo, vemo,« je zamrmral predse in šel.

Neko jutro, ko je Janez razmišljal, kaj bi bilo primerno za Anin god — Ana je bila njegova nova ljubica — je prejel z rdečim trakom povezano pošiljko. V njej je bil par ženskih nogavic z veliko numeracijo cene. Janez je prečital: 150. Ogorčeno je zarobantil. Potem se je pa široko zasmejal. To pot ni odtrgal označke cene, čeprav se je takrat zaprimojdušal, da tega nikoli več.

Poravnajte naročnino!!!

poročil trikrat. Po določbah korana se pa lahko odkriža ene ali vseh treh žen, če bi se obrnil v zadevi ločitve zakona na sodišče. Minister socialne politike je smatral za potrebno dvigniti v zvezi s tem primerom svarični glas proti zlorabi mohamedanskih zakonov. Prosvetnega ministra je obvestil o profesorjevem ženitvenem rekordu in prosvetni minister je profesorja takoj odpustil iz državne službe. Proti temu ukrepu je pa protestirala egiptska javnost, seveda samo moška. Neki list je poučil ženske, ki so se strinjale z ministrovim ukrepom, da nimajo nobene pravice zahtevati samo zase moške, ki jih ljubijo. Še vedno veljajo prerokovi predpisi. Mohamed je dejal: »Poročite se z dvema, tremi ali štirimi ženami; če se bojite, da ne boste mogli z vsemi pravično ravnati, se poročite samo z eno ženo!«

× **Iz smrti se je zbudila.** 18 letna mladenka Boscaro iz San Gholama pri Benetkah je dobila tako hud pljučni napad, da je zapadla v popolno apatijo. Domači so bili prepričani, da je hči že umrla in neka ženska je sporočila novico tudi zaročencu osemnajstletniku. Zaročenec pa se ni hotel vdati v usodo. Poklical je zdravnika, ki je dal na videz umrli Boscarovi injekcijo adrenalina. Injekcija je mladenko zopet oživila. Boscarova je polagoma prišla k sebi in zdaj je izven nevarnosti.

× **Starost dreves je zelo različna.** Nekatera ostanejo pri življenju komaj nekaj let, druga pa celo več tisočletij. Prirodopisci menijo, da od vseh dreves, kar jih je na zemlji, doseže najvišjo starost tako imenovana adandonija: celih 5000 let. Za njim bi sledila po vrsti: platana 4000 let, cipresa 3000 let, kostanj 1200 let, hrast 1200 let, jelka 1200 let in lipa 1000 let.

× **7.7 milijard potnikov** se je vozilo lani po nemških cestnih železnicah, pišejo iz Berlina. Število te vrste potnikov je zadnja leta zelo poskočilo. Leta 1941. se je v Nemčiji vozilo s tramvajem 6.6 milijard, leta 1939. pa komaj 4 milijarde ljudi. Če pomislimo, da živi danes na vsej zemlji okrog 2.03 milijarde ljudi, so nemški tramvaji lani prepeljali skoraj štirikrat toliko ljudi, kakor jih je na svetu.

Obnavljajte naročnino!

Križanka št. 18

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. nečasten zaključek boja, 5. je tovar in prometno sredstvo obnem, 9. električna napeljava, 13. kazalni zaimek, 15. igralna karta, 17. orodje kmečke gospodinjice; sportno orodje za tenis, 19. leposlovno delo, 21. duševno bolni, 23. kratica za italijansko valuto, 25. zalezuje divjačino, 27. delavec, 29. planine, 30. hlapljiva tekočina, ki se uporablja v zdravilstvu, 32. oddaljen, 34. iz neke kulturne rastline, 36. hrana, 37. igra na karte, 39. pijača, tekočina, 41. gladek, prem, 43. nikalnica, 44. zadnje bivališče, 46. nasilnik, samopašnež, 48. Pavel pred izpreobrnitvijo, 51. smoter, cilj, 53. nastane, kadar se preveč ljudi zanima za kakšno stvar, 55. tekočinska mera, 57. veznik, 59. nedebe, lepo raščen, 61. država v Aziji, 63. prenašam, 65. naslov abesinskih plemenskih glavarjev, 67. preporoditelj Turčije, 69. žepno orodje, 71. poljski pridelek (množ.), 72. svetopisemska oseba, 74. ne dopušča šale, 76. ubožec, usmiljenja vreden človek, 78. predlog, 79. denar, 81. zlatnik, 83. sociološka tvorba, 85. izraz pri kvartanju, 86. oster, razjedajoč, 88. nato, zatem, 90. del prašičje glave, 93. umetnik, 95. surov, grob, 97. kovina, 99. del kolesa, 101. sodna razprava, 103. posoda, 105. svetopisemska oseba, 107. obrtnik, 108. pisarniška potrebščina, 109. ravna ploskev, zemlja, 110. povratni zaimek.

Navpično: 1. umetni ples, 3. španski spolnik, 4. zgoditek pri nogometu, 5. član društva »Save«, 6. cerkveni dostojanstvenik, 7. površinska mera, 8. prevozno sredstvo, 9. časovni veznik, 10. južno sadje, 11. število, 12. gaj, gozdniček, 13. zemljišče, igrišče, odprt prostor, 14. ostanek pri odlivanju, 16. obrtnik, 18. predlog, 20. ljub, drag, 22. skupina čebel, 24. vrsta vina, 26. del turistične opreme, 28. mesto ob Baltiku, 31. del obleke, 33. mohamedanska sveta knjiga, 35. nedolžen (srbhv.), 38. akademski poklic, 40. vsem dostopen, 42. človek, ki mu nič ne tekne, 45. vremenski pojav, 47. trud, delo, 49. neroden, tog, negibčen, 50. moško krstno ime, 52. pripadnik evropskega naroda, 54. neresničen, 56. star denar s podobo repe, 58. del strelišča, 60. pozen, zamuden, 62. obrtnik, 64. neizrazit, 66. stran neba, 68. zdravnik (srbhv.), 70. slovenski skladatelj, 73. neobdelana zemlja, 75. nikdar, 77. želatina, mesna jed, 80. naslov državnega glavarja, 82. vojaški pregled novincev, 84.

SMEŠNICE

KAKOR JE SLISAL ...

Učitelj: »Kdo ve, kaj je velesila?«
Učenec: »Tašča!«

DIPLOMAT

»Moj ljubi mož, krivico delaš taščam, ker vedno godrnjaš čez nje; saj je tudi mnogo dobrih tašč!«

»Ne razburjaj se, Jela! Proti tvoji tašči nimam nič ugovorov, proti moji tašči pa mnogo!«

POMANJKLJIVOST

Ženitbeni kandidat: »Pri izbiri neveste sem vam izrecno omenil, da mi jo preskrbite brez vsake pomanjkljivosti na njeni zunanosti, pa ste me seznanili z žensko, ki ima veliko grbo.«

Posredovalec: »Kaj je morda njena grba pomanjkljivost?«

IZ SOLE

Učitelj: »Mirko, povej mi besedo, ki se konča s črko a!«

Mirko: »Gostilna!«

Učitelj: »Zakaj pa ravno gostilna in ne n. pr. šola?«

Mirko: »Zato, ker so snoči mojega očeta iz gostilne vrgli in sem se ravno tega spomnil.«

OSTRA KRITIKA

Slikar: »Gospod doktor, kaj pravite k moji sliki. V najmodernejšem slogu sem jo napravil.«

Doktor medicine: »Hm! Ali želite zdravniško spričevalo?«

MED PRIJATELJICAMI

»Pri dobrodelni predstavi 'Črna copernica' bom igrala glavno vlogo in te prosim, da mi posodiš svojo obleko in svoj klobuk.«

NEKDAJ NA VRHNIŠKI PROGI

Sprevodnik gospodu, ki ne dobi sedeža v napolnjenem kupeju:

»Ob vlaku hodite, na Brezovici jih bo nekaj izstopilo!«

VRAZJEVERNEŽ

Oče neveste: »Torej moja hči bo dobila 13.000 lir dote!«

Ženin: »To je nesrečna številka. Primaknite še en tisočak!«

SANJE

»Gospodična, nocoj se mi je sanjalo, da sem se iz nesrečne ljubezni do vas ustrellil!«

»Govorite z mojim očetom!«

»O, to mi pa še v sanjah na misel ne pride!«

KREPOSTI

»Moja nevesta je lepa in bogata, toda na njej ni nobenega sledu o ženski kreposti.«

»Bogata in lepa? Kakšne kreposti pa še hočeš?«

VREME JE KRIVO

— In po tem vremenu me pustiš čakati celo uro!

— Od kod sem pa vedela, kakšno bo danes vreme?

TUDI ON IMA OČI

Iztirjevalec: »Kaj pravite, da gospodarja ni doma? Saj sem ga malo poprej videl na oknu.«

Služkinja: »Je že ... Pa kaj mislite, da on nima oči!«

PRAV IMA

»Vi si torej zidate novo hišo?«

»Ali ste morda že kdaj slišali, da bi kdo zidal staro hišo?«

KAVALIR

»Gospod, vi ste stopili moji ženi na nogo, pa se ji niste opravičili. Seveda moram zahtevati od vas zadoščenja ...«

»O, prosim. Tamle v kotu sedi moja žena. Pojdite k njej, stopite ji na nogo in se ji nič ne opravičite!«

TEŽAK ZACETEK

»Ko sem postal samostojen, nisem imel drugega, kakor svojo inteligenco.«

»Da, da, človek nikdar ne ve, s kakšnimi malenkostmi lahko naredi kariero.«

VPRAŠANJE

»Moja hčerka je snedla toliko sladoleda, da je zbolela. Zdaj ima 39 stopinj.«

»Pod ničlo?«

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56
57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98
99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112

predstojnik fakultete, 87. podredni veznik, 89. zgodovnik, 91. srednjeveška obrtniška organizacija, 92. močnik, 94. zločinstvo, 96. veznik, 98. gradbeni material, 100. oblika pomožnega glagola, 102. pol kave, 104. kratica za circa, 106. oblika pomožnega glagola.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 17

Vodoravno: 1. Drava, 5. Emona, 9. kipeč, 13. če, 15. remi, 16. Ivana, 17. kotel, 18. ran, 19. apellratl, 20. Er, 21. as, 22. maša, 23. Mara, 24. aman, 26. Atene, 28. oko, 31. umen, 33. osa, 35. očaj, 36. sila, 39. Agit, 41. po, 42. oda, 43. ab, 45. Neva, 47. otep, 48. rok, 49. pena, 50. ar, 52. nada, 54. il, 55. karo, 56. asi, 57. slak, 59. rada, 61. ep, 63. hop, 64. la, 66. amen, 68. Meka, 70.

Irig, 71. kad, 73. apaš, 75. žir, 78. Zarah, 80. Ezav, 82. miza, 84. sova, 85. ru, 87. oh, 88. polovičar, 90. Ana, 91. pisar, 92. komar, 94. nele, 95. na, 96. tobak, 97. koran, 98. tanin.

Navpično: 1. drama, 2. repa, 3. Američani, 4. vila, 5. Eva, 6. mati, 7. oni, 8. na, 9. ko, 10. Ita, 11. pesa, 12. el, 13. čaše, 14. ena, 16. Irak, 17. krama, 18. rana, 20. emu, 22. meso, 25. nego, 27. to, 28. Oka, 29. os, 30. klen, 32. niti, 34. pokop, 35. Odesa, 37. in, 38. Avar, 40. tele, 41. porog, 42. opali, 44. bala, 46. Adam, 48. rahitičen, 51. rama, 53. Aden, 58. kepe, 60. ak, 62. pir, 65. para, 67. nazor, 69. ab, 71. kava, 72. da, 74. šah, 76. Igor, 77. varen, 78. zona, 79. hrib, 81. doma, 82. mina, 83. zali, 84. san, 86. USA, 88. por, 89. lan, 91. po, 92. ak, 93. ko.